

Sarianna Keskinen, Maj Karjalainen

Osallisuuden toteutuminen Tyttöjen Taloilla

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
10.04.2012

Tekijät Otsikko	Maj Karjalainen ja Sarianna Keskinen Osallisuuden toteutuminen Tyttöjen Taloilla
Sivumäärä Aika	50 sivua + 1 liite 10.04.2012
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosiaaliala
Ohjaajat	Lehtori Eija Raatikainen Yliopettaja Jyrki Konkka
<p>Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, miten osallisuus näkyy ja toteutuu Tyttöjen Taloilla. Opinnäytetyömme toteutettiin pääosin yhteistyössä Helsingin Tyttöjen Talon kanssa, mutta mukana olivat myös kaikki muut Suomen Tyttöjen Talot. Tyttöjen talot ovat avoimia kaikille 12–28 -vuotiaille tytöille ja nuorille naisille. Tyttöjen Talon tavoitteena on tukea tyttöjä ja nuoria naisia kasvamaan omannäköisikseen voimaantuneiksi naisiksi. Toivomme, että opinnäytetyöstämme tulevat hyötymään kaikki Suomen Tyttöjen Talot, Setlementtiliike sekä muut aiheesta kiinnostuneet.</p> <p>Työn teoreettisena viitekehyksenä toimi osallisuus. Olemme nostaneet esille kyselylomakkeessamme ja haastattelussa osallisuuden neljä eri elementtiä: vuorovaikutus, yhteisöllisyys, voimaantuminen sekä tavoitettavuus. Näiden teemojen pohjalta pyrimme saamaan vastauksen tutkimuskysymykseemme: Miten osallisuus näkyy ja toteutuu Tyttöjen Talon toiminnassa.</p> <p>Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli se on toteutettu laadullisin menetelmin. Aineiston keräsimme lähettämällä kyselylomakkeen sähköpostitse kaikille Suomen Tyttöjen Talon työntekijöille. Kyselylomakkeessamme on neljä osallisuuteen liittyvää pääteemaa, joiden alla on muutama tarkentava avoin kysymys. Kyselylomakkeen lisäksi teimme puolistrukturoidun haastattelun kahdelle Helsingin Tyttöjen Talon työntekijälle. Analysointimenetelmänä käytimme teemoittelua.</p> <p>Aineiston perusteella sekä osallisuusteoriaa tarkastelemalla voidaan sanoa, että osallisuus toteutuu ja näkyy Tyttöjen Taloilla ja sen eteen tehdään myös paljon työtä. Kaikki neljä valitsemaamme pääteemaa näyttivät toteutuvan ainakin joissain määrin kaikissa tutkimuksessamme mukana olleissa Tyttöjen Taloissa. Kehittämistarpeita koettiin olevan vuorovaikutustilanteissa, joissa erilaiset persoonat kohtaavat sekä eri kulttuuritaustaisten sulautumisessa yhteen. Myös verkostojen kanssa tehtävää yhteistyötä voidaan aina kehittää ja lisätä. Varsinkin yhteistyötä koulujen kanssa toivottaisiin olevan enemmän.</p>	
Avainsanat	osallisuus, vuorovaikutus, yhteisöllisyys, voimaantuminen, tavoitettavuus, Tyttöjen Talo, nuoret

Authors Title	Maj Karjalainen and Sarianna Keskinen Realization of Participation at Tyttöjen Talo
Number of Pages Date	50 pages + 1 appendix Spring 2012
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Eija Raatikainen, Senior Lecturer Jyrki Konkka, Principal Lecturer
<p>The purpose of this Bachelor's thesis was to examine how participation was realized at Tyttöjen Talo, and how it showed there. The study was implemented in cooperation with all the Tyttöjen Talo houses in Finland, but the main partner was the Tyttöjen Talo in Helsinki. The houses are open for all girls and young women aged 12–28, with the aim of supporting their growth into empowered individuals. We hope that the results of our study benefit all Tyttöjen Talo houses in Finland, as well as the Settlement Movement, and others interested in the subject.</p> <p>The theoretical framework of the study was participation. In the questionnaires and interviews, we emphasized four dimensions of participation: interaction, communality, empowerment and accessibility. Based on these themes, we pursued to answer our study question: How is participation realized at Tyttöjen Talo, and how does it show?</p> <p>This thesis was a qualitative study. The data were collected through e-mailed questionnaires to the employees of all the Tyttöjen Talo houses in Finland. The questionnaire was divided into four main themes connected to participation. Under each theme, there were some clarifying open questions. In addition to the questionnaire, we also conducted semi-structured interviews with two employees of the Tyttöjen Talo in Helsinki. The data were analysed using thematic analysis.</p> <p>Based on the data and the participation theory, we could say that participation was realized at Tyttöjen Talo, and that was also visible. Furthermore, we could say that a considerable amount of work was done for realizing participation at Tyttöjen Talo. All the four main themes we had selected for the questionnaire seemed to be realized at least to some extent at every Tyttöjen Talo house. A need for further development was identified in situations of interaction between individuals with different characteristics, as well as in the merging of individuals with different cultural backgrounds. Cooperation with social networks should also be developed. Increased cooperation with schools was especially hoped for.</p>	
Keywords	participation, interaction, community, empowerment, reachability, Tyttöjen Talo, young people

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tyttöjen Talo	3
2.1	Setlementtityö	5
2.2	Monikulttuurinen nuorisotyö	6
2.3	Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö	9
3	Osallisuusteoria	11
3.1	Osallisuuden määrittelyä	11
3.2	Osallisuus ja osattomuus	14
3.3	Osallisuus osana yhteisöllisyyttä ja ihmisen oikeus osallisuuteen	15
3.4	Osallisuuden rakentuminen	17
4	Opinnäytetyön toteutus	19
4.1	Tutkimuskysymys ja käytetyt menetelmät	19
4.2	Aineiston keruu ja analyysi	20
5	Tulokset	23
5.1	Vuorovaikutus	23
5.1.1	Vuorovaikutuksen toteutuminen	24
5.1.2	Nuorten ääni kuuluviin	26
5.1.3	Monikielisyyden vaikutus vuorovaikutustilanteissa	27
5.2	Yhteisöllisyys	29
5.2.1	Yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunne	29
5.2.2	Eri kulttuureiden kirjo	30
5.2.3	Tyttöjen Talon ilmapiiri	31
5.3	Voimaantuminen	32
5.3.1	Tyttöjen rohkaiseminen	33
5.3.2	Itsetunto –ja luottamus	34
5.3.3	Ryhmään kuulumisen tunne ja mielipiteiden arvostaminen	35
5.3.4	Talolta saadut voimavarat	36
5.3.5	Työntekijä voimaantumisen edistäjänä	36
5.4	Tyttöjen tavoitettavuus	37
5.4.1	Talolle löytäminen	37

5.4.2	Uusien tyttöjen tavoittaminen ja kehittämisideat	38
6	Johtopäätökset	39
7	Pohdinta	43
	Lähteet	48
	Liite 1. Kyselylomake	

1 Johdanto

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tutkia, miten osallisuus toteutuu ja näkyy Tyttöjen Talojen® toiminnassa. Opinnäytetyömme kohderyhmänä ovat Tyttöjen Talot sekä niiden työntekijät. Tyttöjen Talo on kaikille 12–28-vuotiaille tytöille ja nuorille naisille tarkoitettu avoin kumppanuustalo. Tyttöjen Talojen tarkoituksena on tukea nuorten naisten kasvua ja auttaa naisia löytämään oma identiteetti ja kasvamaan juuri itsensä näköisiksi naisiksi. Tyttöjen Talot ovat ilmapiiriltään naistietoisia ja yhteisöllisyyttä arvostavia, sekä turvallisia kohtauspaiikkoja. Tärkeänä tavoitteena on nuorten naisten ja tyttöjen rohkaiseminen kuuntelemaan itseään, sekä kuuntelemaan myös toisia. (Setlementtinuorten liitto ry.) Tyttöjen Talot tekevät tärkeää työtä nuorten naisten ja tyttöjen hyväksi. Heidän näkemyksensä ja toiveensa on otettava huomioon että pystyttäisiin tarjoamaan Tyttöjen Taloa tukevaa toimintaa.

Opinnäytetyömme toteutetaan pääasiassa yhteistyössä Helsingin Tyttöjen Talon kanssa, mutta mukana toteutuksessa olivat myös kaikki muut Suomen Tyttöjen Talot. Opinnäytetyömme aihe lähti liikkeelle siitä, kun Helsingin Tyttöjen Talon työryhmä oli halukas lähtemään yhteistyöhön kanssamme. Helsingin Tyttöjen Talon ovat perustaneet Kalliolan nuoret ry, Setlementtinuortenliitto ry ja Helsingin kaupunki.

Opinnäytetyömme teoreettisena viitekehyksenä toimii osallisuus. Nuorisotyötä tehtäessä nuoret on otettava mukaan toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun. Nuoria täytyy osallistaa ja heidän mielipiteitään täytyy kuunnella suunniteltaessa heille kohdistuvaa toimintaa. Osallisuus vahvistaa lasten ja nuorten arvostusta itseä ja omia mielipiteitään kohtaan sekä voimaannuttaa ja suojelee erityisesti niitä, jotka ovat kokeneet syrjäytymistä. (Lasten osallisuus 2012.) Tutustuimme osallisuusteoriaan ja sitä kautta opinnäytetyömme aiheeksi lopulta muotoutui osallisuuden toteutumisen tarkastelu Suomen Tyttöjen Taloilla. Lähestyimme aihetta työntekijöiden näkökulmasta kysymällä heidän näkemyksiään siitä, miten he kokevat osallisuuden toteutuvan Tyttöjen Taloilla. Työryhmältä tuli toive, että etsisimme keinoja tyttöjen tavoittamiseksi, joten tämän vuoksi teimme siitä yhden teeman opinnäytetyöhömmme.

Olemme nostaneet työssämme esille valitsemamme osallisuuden neljä eri pääteemaa: vuorovaikutus, yhteisöllisyys, voimaantuminen sekä tavoitettavuus. Osallisuusteoriaa tarkasteltuamme poimimme teoriasta osallisuuteen liittyviä tärkeitä avainkäsitteitä ja käsitteitä yhdistelemällä loimme niistä neljä pääteemaa, joita tarkastelemme opinnäytetyössämme. Avainkäsitteiden avulla varmistimme sen, että kysymyksissämme tulevat esille juuri ne olennaisimmat asiat, jotka liittyvät osallisuuteen ja että kysymykset antaisivat mahdollisimman kattavat vastaukset tutkimuskysymyksiimme.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli se on toteutettu laadullisin menetelmin. Aineiston keruun suoritimme lähettämällä sähköpostitse kyselylomakkeen kaikille Tyttöjen Talojen työntekijöille. Halusimme saada mahdollisimman monen eri työntekijän näkemyksen esittämiimme kysymyksiin. Kyselylomakkeen lisäksi haastattelimme kahta Helsingin Tyttöjen Talon työntekijää. Haastattelussa kysyimme samat kysymykset, jotka kyselylomakkeessa kysyttiin, joten haastattelu oli muodoltaan puolistrukturoitu haastattelu. Tavoitteenamme on, että tutkimustuloksistamme tulisivat hyötymään Tyttöjen Talot, Setlementtiliitto sekä kaikki muut Tyttöjen Talon toiminnasta sekä aiheestamme kiinnostuneet. Tyttöjen Talot voivat saada työmme tuloksista ideoita toiminnan kehittämiseen ja uusia menetelmiä osallisuuden toteuttamiseen sekä tyttöjen tavoittamiseen. Emme löytäneet aiheesta aiempia tutkimuksia.

Tässä opinnäytetyössä kerromme luvussa kaksi hieman opinnäytetyömme taustasta eli Tyttöjen Talosta, Setlementtiliikkeestä sekä monikulttuurisuus- ja sukupuolisensitiivisestä työstä. Luvussa kolme käymme läpi opinnäytetyömme keskeisintä teoriaa; osallisuutta. Edellä mainitut kolme teoreettista näkökulmaa ovat tärkeä osa Tyttöjen Taloilla tehtävää työtä. Luvussa neljä käymme läpi opinnäytetyöprosessissa käyttämiämme aineistonkeruu- sekä analyysimenetelmiä. Luvussa viisi ja kuusi käsittelemme tutkimuksemme tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset. Opinnäytetyömme lopuksi pohdimme opinnäytetyöprosessiamme sekä sen luotettavuutta ja eettisyyttä. Tuomme esille myös mahdollisen jatkotutkimusidean.

2 Tyttöjen Talo

Tyttöjen talo on avoin kaikille 12–28 -vuotiaille tytöille ja nuorille naisille. Tyttöjen Talon tavoitteena on tukea tyttöjä ja nuoria naisia kasvamaan omannäköisikseen voimaantuneiksi naisiksi. Tyttöjen Talo on Settlementtinuorten liiton, Kalliolan nuorten ja Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen perustama kumppanuustalo. Tyttöjen Talon toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys, Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, Helsingin kaupungin sosiaalivirasto, Helsingin kaupungin terveyskeskus, Opetusministeriö ja THL. Lisäksi useat tahot ovat antaneet pienempiä lahjoituksia toiminnan tukemiseksi. Helsingin Tyttöjen Talo oli Suomen ensimmäinen Tyttöjen Talo ja se perustettiin vuonna 1999 (Helsingin Tyttöjen Talo n. d). Tyttöjen Taloja on tällä hetkellä Helsingin lisäksi myös Tampereella, Oulussa, Turussa ja Kuopiossa (Eischer – Tuppurainen 2011: 13).

Tyttöjen Talolla tehtävä työ perustuu settlementtitarvoihin, joita ovat yksilön arvokas kohtaaminen, hänen omien voimavarojensa tukeminen, yhteisöllisyys ja erilaisuuden kunnioittaminen. Tyttöjen Talot pyrkivät tavoittamaan vahvaa aikuisen tukea tarvitsevia tyttöjä ja tarjoamaan heille yhteisön, jonne he tuntevat kuuluvansa ja jossa he viihtyvät. Toiminnan perustehtävä on tukea tyttöjen ja nuorten naisten kasvua ja heidän identiteettinsä kehitystä ja auttaa heitä kasvamaan itsensä näköisiksi naisiksi yhteisöllisyyttä ja naistietoutta arvostavassa ilmapiirissä. (Helsingin Tyttöjen Talo n. d.) Tyttöjen Talo tekee yhteistyötä kaupunkien nuoriso-, sosiaali-, terveys- ja koulutointen sekä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa, jotka tekevät nuoriso- ja sosiaalityötä (Eischer – Tuppurainen 2011: 13). Kaikessa Tyttöjen Talon toiminnassa on sukupuolisensitiivinen työote, jolla tarkoitetaan sukupuoleen liittyvien erityispiirteiden esiin nostamista ja sukupuolelle ominaisten kasvamisen kipukohtien tunnistamista. Tällä tavalla voidaan kyseenalaistaa stereotyyppisiä sukupuolirooleja ja luoda tilaa nuorelle kasvaa itsensä näköiseksi nuoreksi naiseksi. (Eischer – Tuppurainen 2011: 12.)

Yksi Tyttöjen Talon toimintamuodoista on avoin toiminta, joka tapahtuu olohuoneenomaisessa tilassa ja sinne ovat kaikki tytöt tervetulleita. Avoin toiminta toimii ns. matalan kynnyksen paikkana. Avoimet ryhmät toimivat myös porttina Tyttöjen Talon muihin toimintoihin, kuten vuorovaikutteisiin tyttöryhmiin ja yksilötyöhön. Tyttöjen Talon kävijöiden tarpeiden mukaan perustetaan vuorovaikutteisia ryhmiä, esimerkiksi syömishäiriöisille, aroille ja ujoille tytöille,

aggressiivisille tytöille, nuorille äideille sekä maahanmuuttajatyttöille. Tyttöjen Talolla toimii myös Pop In–vastaanotto, jossa voi luottamuksellisesti ja myös nimettömänä keskustella seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. (Eischer – Tuppurainen 2011: 13.)

Monikulttuurinen tyttötyö kuuluu itsestään selvästi sosiaalisen nuorisotyön piiriin, sillä maahanmuuttajatyöt tarvitsevat paljon tukea ja kannustusta tasapainoillessaan lähtömaansa ja uuden kotimaansa tapojen ja odotusten ristipaineissa (Eischer – Tuppurainen 2011: 15).

Tyttöjen Talot ovat nopeasti perustamisensa jälkeen löytäneet oman vakiintuneen roolinsa tytöille ja nuorille naisille suunnattujen palveluiden kentässä. Tyttöjen Talolta ohjataan tyttöjä julkisten palveluiden piiriin ja julkisista palveluista Talolle, eli yhteistyö toimii molempiin suuntiin. Sosiaali- ja terveystoimen kanssa yhteistyötä tehdään erityisesti lastensuojelun, äitiys- ja lastenneuvolan sekä psykiatristen yksiköiden kanssa. Työntekijät edellyttävät esimerkiksi nuorilta äideiltä säännöllisiä neuvolakäyntejä ja ohjaavat päihdeongelmista kärsiviä päihdepalveluiden piiriin. Maahanmuuttajatyttöjen kohdalla yhteistyötä tehdään vastaanottokeskusten sekä ulkomaalaistoimiston kanssa. Tällä tavoin voidaan tavoittaa varhaisessa vaiheessa juuri Suomeen muuttaneita tyttöjä ja auttaa heitä sopeutumaan uusiin oloihin. Tyttöjen Talolla on hyvät olosuhteet opetella suomen kieltä ja solmia kontakteja kantasuomalaisiin ja muihin maahanmuuttajatyttöihin. Koulutoimessa yhteistyötahoja ovat psykologit, kuraattorit ja terveydenhoitajat. (Eischer – Tuppurainen 2011: 20.)

Jotkut tytöt löytävät Tyttöjen Talolle omatoimisesti netin tai ns. puskaradion avulla. On silti tavallista, että koululta, sosiaalitoimesta tai esimerkiksi pakolaisten vastaanottokeskuksesta otetaan yhteyttä tyttöjen puolesta. Osalle tytöistä riittää osallistuminen avoimeen toimintaan ja/tai harrastustoimintaan, mutta joidenkin tyttöjen kohdalla tarvitaan kuitenkin tavoitteellisempaa tukea, jota on mahdollista saada vuorovaikutteisissa tyttöryhmissä, jotka ovat usein tukiryhmiä. (Eischer – Tuppurainen 2011: 21- 22.)

1.1 Setlementtityö

Setlementtiliitto on perustettu vuonna 1918. Setlementtiliitto on sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämäntilinjärjestö, jonka muodostavat 36 paikallista setlementtiä ja 8 setlementtinuorten piirijärjestöä ympäri Suomen. Setlementtityön toimintamuotoja ovat vanhus- ja seniorityö, lapsi- ja nuorisotyö, monikulttuurinen työ, erilaiset trauma- ja kriisityömuodot sekä päihdekuntoutuspalvelut. Setlementtityö kehittää lisäksi kansalaistoimintaa, tuettua asumista ja yhteisöllisiä asumismuotoja. He lisäävät elämän rikkautta ja pärjäämisen mahdollisuuksia opistojen, opintokerhojen ja erityisoppilaitosten voimin. Setlementtityö tarjoaa myös velkaneuvontaa, sovittelutoimintaa sekä rikosuhripäivystyksen palveluita. (Setlementtiliike n. d.)

Setlementtiliikkeen ideologia perustuu yhteisöllisyyden voimistavaan vaikutukseen ja yksilöllisyyden ja moninaisuuden arvostamiseen kaikessa toiminnassa. Liiton ja sen jäsenjärjestöjen toiminnan mahdollistavat tuotettujen hyvinvointipalveluiden palvelumaksut, RAY:n avustukset, ministeriöiden myöntämät korvamerkitetyt tuet sekä yksityishenkilöiltä saadut lahjoitukset. Toiminta ei tavoittele voittoa. (Setlementtiliike n. d.)

Toiminnan perusarvoja ovat arjen keskellä toteutuva lähimmäisenrakkaus, yhteisöllisyys sekä erilaisten ihmisten välinen yhteistyö. Toimintaa ohjaavia arvoja ovat puolestaan yksilön oikeuksien kunnioittaminen ja erilaisuuden hyväksyminen, luottamus ihmisen ja hänen yhteisönsä kykyyn ratkaista itsenäisesti omat ongelmansa, paikallisuus, usko henkilökohtaisen ystäväyden ja yhteyden mahdollisuuteen yli kaikkien rajojen, ihonväristä, sukupuolesta tai kulttuurista riippumaton tasa-arvoisuus sekä sitoutuminen heikommassa asemassa olevan ihmisen tilanteen parantamiseen. (Arvot. Setlementtiliike n. d.)

Setlementtinuorten liitto ry toimii Suomessa Setlementtiliikkeen nuorisotyön keskusjärjestönä. Liitto on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Liitto tukee ihmisenä ja lähimmäisenä kasvamista sekä elämän eheytymistä. Liitto on valtakunnallinen varhaisnuoriso- ja nuorisotyön keskusliitto ja sillä on 8 piirijärjestöä ja 39 paikallisyhdistystä ympäri Suomea. Keskeisiä rahoittajia ovat Opetusministeriö, RAY sekä Ulkoministeriö. Liitto tukee ja edistää paikallisyhdistysten toimintaa, järjestää työntekijäkoulutusta ja vuotuisia tapahtumia, julkaisee tiedotus- ja koulutusmateriaalia

sekä pitää yllä yhteiskuntasuhteita. Piiri- ja paikallisyhdistykset järjestävät lapsille, nuorille ja perheille avointa, aktiivista ja vuorovaikutukseen perustuvaa toimintaa erilaisissa kerhoissa, ryhmissä sekä leireillä. Liiton keskeisimpiä toimintamuotoja ovat erilaisten nuorisotyön kehittämishankkeiden koordinointi. Kehittämishankkeet ovat yleensä valtakunnallisia ja ne keskittyvät sosiaaliseen nuorisotyöhön, tyttö- ja poikatyöhön ja vapaaehtoistyöhön. (Setlementtinuoret n. d.)

1.2 Monikulttuurinen nuorisotyö

Monikulttuurisen nuorisotyön kohde on moninainen. Sen voidaan yhtäältä ajatella kohdistuvan sellaisiin nuoriin, jotka ovat asuneet Suomessa vasta vähän aikaa ja joiden suomenkielen taito on puutteellinen. Toisaalta monikulttuurisuuden tulee keskittyä tukemaan Suomessa pitkään asuneiden tai täällä syntyneiden vähemmistökulttuureita edustavien nuorten kansalaisvalmiuksia ja kansalaisuutta yhdessä suomalaisten nuorten kanssa. Samalla on tärkeää muistaa tukea suomalaisnuorten kykyjä ja tapoja monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Suomessa monikulttuurinen nuorisotyö ei ole vakiintunut osaksi kansallisen nuorisotyön toiminnan käytäntöjä. Se on usein projektinomaista ja lyhytkestoista. Uusi nuorisolaki (2006) ottaa huomioon entistä vakavammin monikulttuurisuuden, mutta keskeisenä kysymyksenä on, kuinka nämä tavoitteet otetaan käytännössä huomioon. Yksi ongelma monikulttuurisessa nuorisotyössä on se, että suomalaiset ovat yleensä ne, jotka määrittelevät, mitkä seikat monikulttuurisessa nuorisotyössä on tärkeitä ja mihin työssä keskitytään. Ohjaajat ovat harvoin itse maahanmuuttajataustaisia. (Hoikkala 2007: 115 - 116.)

Nykyään käytetään käsitettä "monikulttuuriset nuoret" maahanmuuttajanuori-käsitteen sijasta. Tämä johtuu siitä, että se on osoittanut kuvaamaan monikulttuurisen nuoren taustaan liittyviä kokemuksia paremmin. Kokemukset voivat olla hyvin samanlaisia niillä nuorilla, joita ei ole perinteisesti määritelty "maahanmuuttajiksi". Esimerkiksi vanhempien kaksikulttuurisen avioliiton tai adoptiotaustan vuoksi. Tämä uusi käsite on lisännyt herkkyyttä rasmin arkipäiväisille kokemuksille ja ihonväriin liittyville eronteille. Nämä voivat olla hyvin samankaltaisia esimerkiksi adoptiotaustaisilla ja pakolaistaustaisilla nuorilla, vaikka he saattavat erotakin toisistaan kansalaisuudeltaan, tilastokriteerein, syntymäkieleltään tai syntymäpaikaltaan. (Harinen ym. 2009: 6-7.)

Työelämän ja koulujärjestelmän näkökulmista on tutkittu nuorten kiinnittymistä monikulttuuristuvaan yhteiskuntaan. Harrastamisen, sosiaalisuuden ja sosialisointin elämänalueen kannalta vapaa-aika on hyvin merkityksellinen osa sitä. Jos nuori kokee tulleen uloslyödyksi hänelle tärkeistä elämänalueista, se voi johtaa sivullisuuden ja katkeriin yksinäisyyden kokemuksiin. Nuorelle on tärkeää olla siellä missä "tapahtuu". Vapaa-aika merkitsee nuorelle uusien ystävyysuhteiden luomista, sekä joukkoon kuulumisen mahdollisuutta. Nuori haluaa olla osa paikallisia ryhmiä, yhteisiä kertomuksia ja suhdeverkostoja. Tapahtumapaikkoja voi olla kadut ja torit ja yhtäläillä organisoidut toimintaympäristöt sekä julkisissa tiloissa järjestetyt spontaanit kokoontumiset. (Harinen 2009: 11.)

Nuorisotyön tehtävänä ja tarkoituksena on auttaa nuorista tulemaan yhteiskunnan täysivaltaisia jäseniä ja aktiivisia kansalaisia, kehittämällä nuorten osaamista ja tietoisuutta. Poikkeuksena tästä eivät ole vähemmistötaustaiset nuoret. Vähemmistönuoret on otettava mukaan ja heidän motivaatiotaan on kehitettävä ja heidän välipitämättömyytensä on voitettava. (Harinen ym. 2009: 48.) Nuorisotyöntekijät joutuvat ottamaan kantaa monikulttuuristen kysymysten myötä nuorisotyön ammatillisiin reunaehtoihin. Tarjotaanko vain vapaa-ajan palveluita vai onko tehtävänä nuoren kasvattaminen - ja millä tavoin on mielekästä tai edes mahdollista erottaa näitä? Missä menee luottamuksen ja puuttumisen rajat? (Harinen ym. 2009: 11 – 12.)

Toisin kuin vanhemmille sukupolville, lapsille ja nuorille monikulttuurisuus on arkipäiväisempi ja todellisempi. Tämä saattaa johtua osin siitä, että vanhemmilla ei ole välttämättä kontakteja muuhun kuin valtaväestöön. Kulttuurinen moninaisuus on osa nuorten arkea koulussa, vapaa-ajan harrastuksissa ja nuorisotoiminnassa. Nuoren omaehtoisuus kuitenkin vaikuttaa siihen kenen kanssa hän haluaa oleskella ja toimia. Pakotetun yhdessäolon sijaan vapaaehtoisuus luo nuorille hedelmällisemmän mahdollisuuden rakentaa esimerkiksi nuorisotoiminnan tilan sosiaalisen järjestyksen haluamallaan tavalla. Nuorisoryhmät voivat helposti jäädä toisistaan erille, jos nuoria ei kannusteta yhteisöllisyyteen. (Honkasalo 2007: 11.)

Monikulttuurisuus merkitsee nuorisotoiminnan kohdalla toiminnan pitämistä avoimena erilaisille nuorisoryhmille, sekä ideologista sitoutumista esimerkiksi yhdenvertaisuuteen.

Oleellista monikulttuurisessa nuorisotyössä on huomioida erilaisten kulttuuristen ja etnisten ryhmien erityistarpeita. Monesti eriytetyn toiminnan toimivuutta joudutaankin pohtimaan monikulttuurisessa nuorisotyössä. Miten nuoret, joilla on erilaiset kulttuuritaustat pääsevät esimerkiksi järjestämään muusta nuorisotyöstä erillistä omaa toimintaa esimerkiksi kulttuuri-iltoja, kielikerhoja, tai läksykerhoja tai miten he pääsevät vaikuttamaan itse nuorisotoiminnan sisältöön? (Honkasalo 2007: 12 – 13.)

Monikulttuurisuus on tavalla ja toisella ollut aina osa suomalaista yhteiskuntaelämää. Itse sana monikulttuurisuus ei ole ollut osana yleistä kielenkäyttöä kuin vasta 1999-luvun alusta. Suomen kansalliset vähemmistöt, kuten romanit ja saamelaiset ovat kautta historian joutuneet nostamaan esille tapoja, joiden avulla näiden ryhmien asema ja erityisoikeudet huomioitaisiin paremmin suomalaisessa yhteiskunnassa. Keskeistä monikulttuurisuudessa on se, miten yhteiskunnan kulttuurinen monimuotoisuus otetaan huomioon, ja miten moninaiset arvomaailmat ja vähemmistökulttuurit integroidaan osaksi yhteiskuntajärjestystä. Vapaus erilaisuuteen on suotava päätettäessä yhteisiä oikeuksia yhteiskunnan jäsenille. Maahanmuuttajien kotouttamispolitiikka pyrkii siihen, että maahanmuuttajat pystyvät suomalaisessa yhteiskunnassa säilyttämään oman kulttuurinsa ja kieltensä. Monikulttuurisuus edellyttää totuttujen ja vanhojen ajattelu- ja toimintatapojen uudelleen arviointia. (Hoikkala 2001: 115 – 118.)

Yleensä henkilöä, joka on muuttanut Suomeen tai jonka molemmat tai jompikumpi vanhemmista on maahanmuuttajataustainen, kutsutaan Suomessa "maahanmuuttajaksi. Se kuvaa usein jotain erilaista esimerkiksi jotain "meistä" poikkeavaa tai "ei-perinteistä" suomalaisuutta. (Harinen – Honkasalo – Souto – Suurpää 2009: 44.)

Yksilöt omaksuvat tapoja ja arvostuksia siinä yhteisössä, johon he kasvavat. Kulttuuri ei siirry muuttumattomana sukupolvelta toiselle. Jokainen yksilö muokkaa kulttuuriaan sosiaalisissa suhteissa ja erilaisissa tilanteissa. Ihmisen ikä, sukupuoli ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat siihen, miten yksilö voi jäsentää omaa kulttuuriaan. Monikulttuurisuutta tarkastellen on hyvä muistaa kulttuurin prosessinomaisuus eikä ajatella sitä muuttumattomana ominaisuutena. Muutosprosessit ovat hitaita, mutta kulttuuriset merkitykset saattavat olosuhteiden mukaan muuttua hyvin nopeasti. Kulttuurien yhteentörmäyksestä aiheutuvien ongelmien vastaan tullessa

on tärkeä kuunnella molempia osapuolia, vaarana on, että vähemmistöjen näkökulmat jäävät vähemmälle huomiolle. (Hoikkala 2007: 118 – 119.)

1.3 Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö

Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö on Suomessa hiljalleen paikkansa saanut nuorisotyön muoto, jolla tarkoitetaan sekä tyttö- että poikatyötä. Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö on lähtenyt liikkeelle tyttöjen erityistarpeista, mutta kohdistuu myös poikien kasvamisen tukemiseen. Sukupuolisensitiivisellä nuorisotyöllä pyritään tukemaan tyttöjen ja poikien erilaiset mahdollisuudet kasvaa aikuisiksi. Tyttötyön ideana on ymmärtää sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja pyrkiä voimaannuttamaan tyttöjä. Toiminnalla pyritään luovuttamaan valtaa sinne mistä sen koetaan puuttuvan. Tyttötyö antaa tytöille tilaa itsemäärittelylle, kun he käsittelevät naiseksi kasvamiseen liittyviä asioita. Tyttötyön tarkoituksena on myös tiedottaa tyttöjä heidän oikeuksistaan. (Hoikkala 2007: 123.)

Monikulttuurisessa tyttötyössä tasa-arvo sukupuolten välillä on keskeisellä sijalla, kuitenkin niin, että tilaa annetaan myös erilaisuudelle (Hoikkala 2007: 124). Pohdittaessa maahanmuuttajataustaisten tyttöjen asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa ja nuorisotyössä, on keskiössä usein kysymykset ympärileikkauksista, kunniaväkivallasta ja pakkoavioliitosta. Näitä kysymyksiä pohdittaessa vaarana on usein yleistäminen. Edellä mainitut seikat laitetaan usein koskemaan jokaista maahanmuuttajataustaista tyttöä. Ajatellaan myös, että seksuaalisuutta käsittelevät asiat ovat ”kiellettyjä aiheita” uskonnon ja kulttuurin vuoksi, mikä johtaa ylisensitiivisyyteen maahanmuuttajataustaisten tyttöjen kohdalla. Monikulttuurisen tyttötyön haasteena on saada poistettua epätasa-arvo ja taata tytöille tasavertaisesti tietoa sukupuolirooleista, seksuaalisuudesta ja kasvamisesta ylipäättänsä. Toisena haasteena on nostaa esille väkivalta, leimaamalla kaikkia maahanmuuttaja tyttöjä väkivallanuhreiksi. Tyttöjä, jotka ovat kokeneet väkivaltaa, täytyy osata auttaa ja heidän perheiden kanssa on tehtävä tärkeää ennalta ehkäisevää työtä. (Hoikkala 2007: 125.)

Kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä sukupuolisensitiivisellä työotteella pyritään tukemaan nuoren kasvua ja myönteisen sukupuoli-identiteetin kehitystä. Sen tavoitteen

voisi määritellä pyrkimyksi mahdollistaa nuoren kasvu yhteisössä itseään arvostavaksi nuoreksi. Yhteisössä missä tavoitellaan yhdenvertaista toimintaa ja arvostetaan erilaisuutta. Sukupuolisensitiivinen työote pyrkii tukemaan nuorten sosiaalista vahvistamista, kasvua, itsenäistymistä ja parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja. Sukupuolisensitiivisydessä on mukana myös ajattelutapa ja toiminta. Tarkoituksena on arvostaa sukupuolta ja seksuaalisuuden moninaisuutta. Nuorten parissa työskentelevien on osattava ottaa huomioon monimuotoisuus sukupuolen ja seksuaalisuuden osalta. Heteroseksuaalisuus ei välttämättä ole se ainoa tapa ilmaista omaa seksuaalisuutta. (Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä 2006.)

Tyttöjen Talon sukupuolisensitiivinen näkökulma lähtee siitä, että omaan sukupuoleen identifioituminen on tärkeä osa kasvua, sillä se vahvistaa osaltaan itsetuntoa ja vapauttaa arvostamaan toista sukupuolta. Parhaimmillaan se avaa mahdollisuuden löytää yhteys toiseen sukupuoleen siten, että oman sukupuolen erityispiirteet ovat vahvuus, eivätkä asia, josta tulisi vaieta. Sukupuolisensitiivisen työotteen avulla tuetaan nuorta löytämään omannäköinen naiseutensa tai mieheydensä. Tyttöjen Talolla korostetaan, ettei ole olemassa yhtä oikeanlaista naiseutta tai miehisyyttä. (Eischer – Tuppurainen 2011: 15.)

Tyttöjen Talolla tehdään myös naistietoista tyttötyötä. Naistietoisuus on osa sukupuolisensitiivisyyttä ja sillä tarkoitetaan tietoisuutta ja ymmärrystä tytöksi ja naiseksi kasvamisesta. Se myös nostaa esiin erilaisia aikaansa sidottuja naisten malleja ja myyttejä ja pohtii niitä suhteessa naisena olemisen kipukohtiin. (Eischer – Tuppurainen 2011: 16.)

Tyttötyön kehittymisen taustalla on myös huomio siitä, että ns. perinteinen nuorisotyö vetää usein enemmän puoleensa poikia kuin tyttöjä ja tämä aloitti keskustelun siitä, että myös tytöt tarvitsevat oman paikan, jossa mahdollisuus kokoontua, keskustella ja harrastaa. Samalla huomio keskittyi myös tytöille erityisiin kasvun haasteisiin, joihin he tarvitsevat tukea. (Tyttötyö n. d.)

Tyttöjen Talolla sukupuolisensitiivistä tyttötyötä tehdään erityisesti vuorovaikutteisissa tyttöryhmissä, sillä ryhmät perustuvat eriytettyyn luottamukselliseen

ryhmätyöskentelyyn, jonka kautta on mahdollista pohtia ja löytää itselleen sopivia tapoja olla tyttö (Tyttötyö n. d).

3 Osallisuusteoria

Verrattuna muihin lajeihin, ihmisenä olemista leimaa vahvemmin suhde toisiin ihmisiin. Ihmiseksi kasvamisen edellytys on osallisuus. Yhteisössä toimiminen muovaa ihmisen ymmärrystä itsestään. Vuorovaikutus toisten kanssa mahdollistaa sen, että ihminen tulee ihmiseksi. Syvimmältä olemukseltaan osallisuus on aina vuorovaikutuksellista. Ainutkertainen minuus muodostuu lapsille ja nuorille juuri tilanteissa, joissa he pääsevät osallistumaan vuorovaikutuksellisiin tilanteisiin. Pohjimmiltaan ihmisenä oleminen on suhteessa olemista. Ihmiset ovat riippuvaisia erityisesti niistä, jotka rakastavat heitä.

3.1 Osallisuuden määrittelyä

Ei riitä, että lapset ja nuoret ovat toiminnassa mukana ja osallistuvat passiivisesti. Tarvitaan sellainen toimintakulttuuri, jossa osallistujalla on mahdollisuuksia olla nykyistä enemmän mukana toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kun arvioidaan ja pohditaan tilanteen muodostumista, ero osallisuuden ja osallistumisen välillä tulee selvemmäksi. Kyse on osallistumisesta, kun osallistuja tulee valmiiksi luotuun tilanteeseen. Osallisuuden määrittelee vastaavasti se, että osallistuja saa itse vaikuttaa tilanteen muotoutumiseen ja kulkuun. Osallisuus perustuu vahvaan dialogiin ja molemminpuoliseen kuuntelemiseen sekä vuorovaikutustilanteeseen, jossa kaikki osapuolet kohtaavat toisensa. Yhteinen toiminnan suunnittelu avaa uudenlaisen yhteisen toimintaympäristön ja osallisuus yhdistää toimijoita. Osallisuuden ominaispiirteisiin kuuluu, että ihminen saa itse säädellä ja valita aktiivisuutensa tasoa. Passiivinen mukanaolo voi tukea osallisuuden toteutumista tai edesauttaa sen vahvistumista yksilön kannalta. Tarvitaan henkilökohtaista kokemusta osallisuudesta, jotta pystymme ymmärtämään miten lasten ja nuorten osallisuutta voitaisiin lähteä edistämään. (Nurmi – Rantala 2011: 140.)

Nuoren paikka aktiivisena osallistujana tai vaihtoehtoisesti syrjäytyneenä on altis muutoksille. Osallistumisen eri muodot voivat parhaimmillaan tarjota nuorille mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen, uudenlaisen poliittisen toimijuuden löytämiseen että itsetunnon kohentamiseen. Käytännössä hyvin harvalla nuorella on osaamista ja voimavaroja täysipainoiseen osallistumiseen vaan pikemminkin jokainen nuori tarvitsee jonkinlaista tukea ja onnistumisen kokemuksia. Nuorisotyöllä on tässä tärkeä tehtävä. Osallistuminen ei synny itsestään, vaan onnistuakseen se vaatii järjestelmällistä tukea, jatkuvuutta ja dynaamisten vuorovaikutustekniikoiden soveltamista, joilla luodaan tilaa nuorten itseorganisoitumiselle ja nuoria tukevan kulttuurin syntymiselle. (Hoikkala – Sell 2007: 217.)

Osallisuuteen tarvitaan ajan lisäksi myös luottamusta, valtaa ja vastuuta. Lapset ja nuoret eivät todennäköisesti välttämättä osaa itsekään hyödyntää mahdollisuuksiaan osallistua, kun heille niitä tarjotaan. Työntekijöiden on hyödynnettävä lapsilta ja nuorilta saatua tietoa. Työntekijöiden on myös opetettava lapsille ja nuorille osallisuuden menetelmiä, jotta he pystyvät toteuttamaan osallisuutta myös käytännössä. Aikuisten on itse ensin uskottava omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa, ennen kuin he pystyvät vahvistamaan lasten ja nuorten osallisuutta. Ei riitä että aikuinen on toiminnan ohjaaja, vaan hänen täytyy myös osoittaa luottamusta, kannustaa ja toimia aktiivisena osallistajana. (Nurmi - Rantala 2011: 143.) Lasten ja nuorten omaehtoinen toiminta ja muu toiminta kansalaisyhteiskunnassa on tärkeä osallisuuden kenttä. Omaehtoista toimintaa voidaan tarkastella muun muassa nuorisokulttuurien, nuorisotalojen ja mediakäytön kautta. Lapsi tai nuori voi olla joko osaton tai osallinen eri elämänalueilla. (Gretschel 2007: 16.)

Lapsen kehityksen tukeminen on tärkein osa-alue vanhemmuudessa. Vanhemmuus on ja sen kuuluukin olla yhdessä kannettava tehtävä. Vastuu kuuluu olla meillä kaikilla, sillä lapsi ja nuori tarvitsee perheen ulkopuolisia aikuisia huomaamaan heidät ja antamaan heille mahdollisuuksia osallistua. Lasten ja nuorten aisoihin ulkopuoliset aikuiset voivat vaikuttaa sekä suoraan että välillisesti. Toisilta ihmisiltä saatu arvostus antaa voimaa jokaiselle ihmiselle. Aikuisten arvostava kiinnostuminen nuorten asioista on aina hyödyksi nuorille. Lasten ja nuorten luovuus kasvaa, kun he saavat osallistua arvostettuina vuorovaikutuskumppaneina. Meidän tulevaisuutemme on lasten ja

nuorten toimijuudessa ja luovuudessa sekä heidän osallistumisensa itsestäänselvyydessä. (Nurmi – Rantala 2011: 22- 23.)

Näiden lisäksi osallisuuden yksi tärkeä tekijä on turvallinen ilmapiiri. Yksilöt pystyvät ilmaisemaan mielipiteitään turvallisessa ympäristössä ilman pelkoa. Yhteiskunnan osallisuutta rakentavaan työhön kuuluu ottaa kaikki eri ryhmät huomioon. Eri ryhmiä voi olla esimerkiksi erilaiset etniset ryhmät taikka kielivähemmistöt. Nämä omalta osaltaan asettavat kunnille erilaisia vaatimuksia. Osallisuus edellyttää vallan ja vastuun jakamista. Jokaiselle yksilölle on annettava mahdollisuus toimia ja esittää omia mielipiteitään päätettäessä yhteisistä asioista. Ihminen, joka on osallinen, kantaa myös huolta yhteisön tai ryhmän toiminnasta. Tärkeää on myös se, että yhteisö on valmis ottamaan toimijan vakavasti ja luottamaan häneen. Osallisuus vaatii siis vastuun jakamista, velvollisuuksia sekä oikeuksia. Se on yhteisön tila ja yksilön tunne. (Gretschel 2007: 13- 14.)

Osallisuutta voi kuvata myös termillä voimaantuminen. Voimaantuminen on sosiaalinen prosessi mikä lähtee ihmisestä itsestään. Toiset ihmiset ovat voimaantumisen edellytys, mutta sitä ei tuota eikä aiheuta kukaan toinen ihminen. Se että, kokee kuuluvansa ryhmään, saa arvostusta ajatuksilleen ja mielipiteilleen ja pystyy vaikuttamaan toimintaa, edistää voimaantumista. Voimaantumiseen liittyy myös vapaaehtoisuus osallistua toimintaan ja luottamuksellinen ilmapiiri. Edellä mainittujen piirteiden toteutuminen mahdollistaa sen, että lapsen ja nuoren voimaantuminen näkyy hänen toiveikkuutenaan tulevaisuutta kohtaan ja parantuneena itsetuntona. (Nurmi – Rantala 2011: 145.)

Osallisuuden määrittäminen täsmällisesti ja yleisesti ei ole onnistunut lukuisista yrityksistä huolimatta. Sitä on tutkittu monelta eri kannalta. Yksi tapa lähteä hahmottamaan käsitettä on tutkia missä tilanteessa siitä on kiinnostuttu. Osallisuutta voidaan kuvailla sen vastakohdilla tai epäkohdilla, joita sen edistävillä hankkeilla on tarkoitus vähentää. Tällöin määritellään osallisuus kuvamaan, sitä mitä se ei ainakaan ole. Osallisuutta voidaan tarkastella välinpitämättömyyden, syrjäytymisen, vieraantumisen ja osattomuuden vastakohtana. (Gretschel 2007: 10 – 11.)

3.2 Osallisuus ja osattomuus

Sanalla osallisuus voidaan viitata moniin asioihin. Osallisuus on vastakohta kaikenlaiselle osattomuudelle, kuten esimerkiksi ulkopuolisuudelle ja syrjäytymiselle. Osallisuus tarkoittaa sitä, että tulee kuulluksi omia elinolosuhteita koskevilla päätöksillä, pystyy olemaan aktiivinen oman yhteisön jäsenenä, ilmaisemaan omia mielipiteitään, ja tuomaan omia näkemyksiä näkyviksi päätöksenteon perusteissa, ilman minkäänlaisia esteitä. Osallisuuden erilaisia tulkintoja yhdistää ajatus osallisuudesta subjektin ominaisuutena. Osallista ei voi tarkastella vain toiminnan kohteena, eikä sitä voi tutkia myöskään pelkästään ulkoapäin. Osalliseen on sitouduttava ja hänen on myös itse oltava sitoutunut. Osallinen on otettu mukaan, jos lopputulos kantaa mukanaan häivähdyksen hänen äänestään ja kasvoistaan. Osallinen jättää yhteisössä sormenjälkensä yhteisiin asioihin. Sosiaalinen merkityksettömyys ja yhteisöllinen pirstoutuminen on osattomuuden kasvualusta. Kaikenikäisille ihmisille osallisuus on tärkeä asia. (Nurmi – Rantala 2011: 6;16.)

Osallisuus omaan elämään ei ole itsestäänselvyys. Osattomuus voi aiheuttaa psyykkistä pahoinvointia ja sairastamisen peruskokemuksia. Osattomuus näkyy muun muassa eristäytymisenä ihmisyhteisöstä, lamaantumisenä liian korkeiden haasteiden edessä ja omasta elämästä vieraantumisenä. Nämä voivat johtaa yksinäisyyteen sekä merkityksettömyyden tunteeseen. Nämä kokemukset, jotka nousevat osattomuudesta voivat aiheuttaa myös vakavia mielenterveysongelmia. Mielenterveyden kulmakiviä on vastaavasti vahvat kokemukset omasta kyvykkyydestä toteuttaa muutoksia maailmassa ja kuulua joukkoon. Lapsen ja nuoren mahdollisuus osallistua tuntevana, ajattelevana, toimivana ja luovana yksilönä omassa kehitysvaiheessaan varmistaa heidän muodostumisen ehyiksi yksilöiksi. (Nurmi – Rantala 2011: 14.)

Osallisuutta ja osattomuutta voi kokea monilla itselleen merkityksellisillä kentillä. Lapset ja nuoret voivat kokea osallisuutta muun muassa harrastuksissa, ystäväpiirissä, perheessä, koulumaailmassa, virtuaalisissa yhteisöissä, kansalaisyhteiskunnassa ja laajemmin ekosysteemeissä. Osallisuuden keskeinen edellytys on, että ihmisen arvoa kunnioitetaan. Osallisuus on pikemminkin asenne, kuin toimintamenetelmä tai yksittäinen projekti. Sitä leimaa halu antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuksia toimia ja kunnioittaa heidän mielipiteitään. Käytännöksi tämä asenne voi muuttua monin eri tavoin. (Gretschel 2007: 14 – 18.)

Jokainen, joka auttaa nuorta oppimaan hänen vahvoista ja heikoista puolistaan, kehittymään ihmisenä ja kasvamaan tietoisesti omasta itsestään omalta osaltaan joko vahvistaa tai heikentää nuoren kokemusta itsestään erityisenä ja arvokkaana ihmisenä. Osallisuuden tai ulkopuolisuuden kaikki kokemukset jättävät aina oman jälkensä, joko ison tai pienen, joskus lähes häviävän ja joskus jopa vallankumouksellisen, mutta aina todellisen. Kohtaamisissa syntyy vastavuoroisuuden tila, jossa lapsi tai nuori saa aikuiselta viestin itsestään. Kunnioittava ja kiinnostunut vastavuoroisuuden tila samalla antaa viestin siitä, että ihminen on arvokas ja tärkeä. Tilanteet joissa kunnioitusta ei synny, jättävät vastaavasti minuuteen tyhjiä aukkoja, joiden vaikutus kehittyvälle persoonallisuudelle on merkittävä. (Nurmi – Rantala 2011: 16 – 17.)

3.3 Osallisuus osana yhteisöllisyyttä ja ihmisen oikeus osallisuuteen

On tärkeää kehittää erilaisia osallistumismahdollisuuksia ja vahvistaa osallistumishalua. Rohkaiseminen osallistumiseen edellyttää persoonallisen kasvun tukemista, toiveiden ja persoonallisten tarpeiden sekä tavoitteiden tiedostamisen edistämistä ja itsetunnon ja – luottamuksen kehittymistä. Osallisuus toteutuu, kun lapsille ja nuorille annetaan mahdollisuus keskustella ja tuoda aikuisten tietoon asioita, jotka he kokevat itselle tärkeiksi, tehdä aloitteita asioista, jotka tulisi muuttaa heidän mielestään ja osallistua erilaisin keinoin päätöksentekoon heitä itseään koskevissa asioissa. Osallisuuden käsitettä käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien lisäksi merkityksessä, joka liittyy johonkin kuulumiseen. Kysymykseen ”missä osallisuus tapahtuu” voidaan vastata osallisuus yhteisössä. Osallisuus toteutuu nimenomaan kokemuksellisenä tunteena, mikä tulee esille kokemuksena kuulua yhteisöön. Yhteenkuuluvuuden sekä turvallisuuden tunne vahvistavat yhteisöön kuulumisen kokemusta. Osallisuus on myös kokemusta omasta merkityksellisyydestä yhteisölle, mikä johtaa haluun antaa itsestään jotain myös muille ja tuntea oma arvonsa. Osallisuus antaa myös tunteen siitä, että pärjää ja tulee toimeen omana itsenään. Kokemus omasta toimintakyvystä vaikuttaa ympäristönsä asioihin, erityisesti siinä yhteisössä johon ihminen itse kuuluu. Mikäli osallisuus ymmärretään niin, että se nähdään muodostuvan kahdesta peruserkityksestä, osallisuudesta yhteisöön sekä osallisuudesta vaikuttamismahdollisuuksiin, on tällöin kyseessä kokonaisvaltainen ilmiö hyvinvoinnista. Syntyy kokemus yhteisöön kuulumisesta, sen merkityksellisyydestä

itselle ja toimintamahdollisuuksista yhteisön jäsenenä. Nämä seikat muodostavat kokonaisvaltaisen kokemuksen osallisuudesta. (Tanskanen – Timonen-Kallio 2010: 13 – 22.)

Omaan joukkoon hyväksytyksi tulemisen tunne on tärkeä jokaiselle ihmiselle, sillä ihminen on pohjimmiltaan yhteisöllinen. Tämä joukko on aluksi aina pieni tai suuri perhe ja jatkossa sen rinnalle tulee muun muassa päivähoitoryhmät, koulu, harrastukset ja kerhot. Ryhmät synnyttävät lukuisia vuorovaikutustilanteita. Yhteisöllisyys heijastaa hyvinvointia ja sosiaalista terveyttä. Yhteisöllisyyden selkäranka on osallisuus. Yhteisöllisyys on suojamme nuorten syrjään jäämistä sekä sen tuhoisia seurauksia vastaan. Yhteiskunnallemme lasten ja nuorten osallisuus tulisi olla itseisarvo. Heidän osallisuus rikastaa yhteisöä, yhteiskuntaa ja koko maailmaa. Yhteisöjen voima on niiden moninaisuudessa. Maailmamme monimutkaistuva tilanne kaipaa rakentavan otteen ja jokaisen äänen lisäämistä yhteiseen ymmärtämisen pyrkimykseen. (Nurmi - Rantala 2011: 20 – 21.) On olemassa nuorisolaki, mikä käsittelee kaikkien alle 29-vuotiaiden asioiden järjestelmistä. Nuorisolain kahdeksas pykälä on osallisuuden kannalta keskeisin. Tämän pykälän mukaan jokaiselle nuorelle tulee järjestää mahdollisuus osallistua niiden asioiden käsittelyyn, jotka koskevat paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja – politiikkaa. Nuorta on lisäksi kuultava heitä koskevissa asioissa. (Gretschel 2007: 9.)

Osallisuudessa yleinen piirre on yksilön oma kokemus. Osallinen nuori arvostaa rooliaan osana yhteisöä ja tuntee itsensä päteväksi. Jotta osallisuus on mahdollista se edellyttää yhteisöä, yksilön oman tunteen lisäksi. Osallinen ei voi olla yksin. Puhutaan käsitteestä yhteen kietoutuneet, jossa lapsi ja nuori sekä osallinen yhteisö ovat kietoutuneet yhteen. Osallisuus vaatii tilanteen, jossa yksilö voi aidosti tulla tunnustetuksi omana itsenään, arvokkaana osana ympäröivää yhteisöä. Osallisuus on tunne, joka tulee esille nuorten tarinoista, tiedoista ja paikallisista heidän käyttämistään puhetavoista. Osallisuuden varmistamiseksi ei riitä se, että kunta luo erilaisia nuorten kuulemisjärjestelmiä. Järjestelmien on myös tuotettava nuorille kokemus siitä, että heitä arvostetaan ja että heidän mielipiteillään on vaikutusta. (Gretschel 2007: 12 – 13.)

Jokaisella ihmisellä tulisi olla perusoikeudet saatavilla katsomatta ikään, etniseen taustaan, sukupuoleen tai sitten sosiaaliseen taustaan. Perusoikeuksien turvaaminen

mahdollistaa osallisuuden. Osallisuudessa on kyse siitä, että yksilö tulee hyväksytyksi omana itsenään. Osallisuuteen kuuluu myös vastuu muista ja muiden osallisuudesta. Kaikilla on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi, sekä kokea olevansa tärkeä osa ryhmää tai yhteisöä. Tärkeää on antaa myös muille tilaa osallistua ja kunnioittaa heitä. Osallisuudessa korostuu yksilön oikeus kokea kuuluvansa mukaan sekä vastuuta muiden jäsenten, ryhmän, yhteisön ja yhteiskunnan mukaan ottamisesta. Osallisuus voidaan nähdä yksilön ja ryhmän, yksilön ja yhteisön sekä yksilön ja yhteiskunnan välisenä suhteena. Osallisuus tulee nähdä myös ryhmäilmionä yksilön näkökulman lisäksi. On mietittävä, millainen ryhmän kuuluu olla ja mitä siltä edellytetään, jotta yksilöiden osallisuus on mahdollista toteutua. Ryhmään täytyy päästä mukaan omana itsenään eikä samanlaisuuden paine saa vallita ryhmätilannetta. Omien mielipiteiden ja ajatusten esille tuominen on tällöin vaikeaa ja voi saada aikaan turvattomuuden tunteen. Tärkeä kriteeri ja lähtökohta on erilaisuuden hyväksyminen. (Hanhivaara 2006: 30 – 34.)

3.4 Osallisuuden rakentuminen

Käytännön työssä osallisuus rakentuu kuudesta erilaisesta elementistä. Elementtien keskinäiset suhteet voivat vaihdella ja lapsen kokemus osallisuudesta voi muuttua niiden mukana. (Lasten osallisuus 2012.)

Ensimmäinen osallisuuden elementti on mahdollisuus valita osallistuuko johonkin prosessiin vai ei. Lapsella tulee aina olla mahdollisuus osallistua sekä oikeus myös olla osallistumatta. Myös osallisuudesta kieltäytyminen voi olla osallisuuden muoto. (Lasten osallisuus 2012.) Tyttöjen Talolla tytöillä on mahdollisuus valita haluavatko he osallistua toimintaan vai eivät. Myös itse Tyttöjen Talolle meneminen on täysin vapaaehtoisuuteen perustuvaa eikä ketään pakoteta siellä käymään. Myös pienryhmissä jokainen tyttö saa itse päättää kuinka paljon osallistuu keskusteluihin, vaikka omien mielipiteiden kertominen onkin toivottavaa.

Toinen osallisuuden elementti on mahdollisuus saada riittävästi oikeaa tietoa muun muassa tilanteesta, omasta roolista sekä omista oikeuksista. Viranomaisilla on velvollisuus antaa tietoja. Viranomaisten tulee myös huolehtia tietojen antamisesta sellaisessa muodossa, että lapsi pystyy ymmärtämään ne. (Lasten osallisuus 2012.)

Tyttöjen Talolla tytöille annetaan tukea ja neuvoa erilaisiin asioihin. Tytöille kerrotaan muun muassa heille kuuluvista oikeuksista. Tyttöjen Taloilla tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja työntekijät tekevät myös tytöille selväksi, että tietyistä asioista heidän täytyy ilmoittaa eteenpäin muille viranomaisille vaikka heitä muuten sitookin vaitiolovelvollisuus.

Kolmas elementti, josta osallisuus koostuu, on mahdollisuus vaikuttaa työskentelyprosessiin. Lapsi voisi esimerkiksi häntä koskevissa neuvotteluissa ja tapaamisissa vaikuttaa siihen, mitä asioita kyseisessä neuvottelussa käsitellään, ketä henkilöitä siellä on paikalla tai millä tavalla asioita käsitellään. Valitettavan usein nämä asiat ovat viranomaisten päätettävissä sen sijaan että kuunneltaisiin lapsen toiveita. (Lasten osallisuus 2012.)

Neljäs ja viides elementti ovat hyvin lähellä toisiaan. Neljäs elementti osallisuuden rakentumisessa on mahdollisuus ilmaista itseään omalla tavallaan ja omalla äänellään. Viides elementti on tuki omien mielipiteiden ilmaisuun eli miten paljon lapsi saa tukea ja apua omien mielipiteidensä selvittämiseen. (Lasten osallisuus 2012.) Tyttöjen Taloille jokainen tyttö saa olla oma itsensä. Jokainen tyttö saa tuoda itseänsä esiin sen verran kuin itse haluaa. Hiljaisempia tyttöjä toki kannustetaan kertomaan omia mielipiteitään, jotta saadaan heidänkin äänensä kuuluviin, mutta ketään ei siihen pakoteta. Jos työntekijän ja tytön välillä tulee kielimuuriongelmia, tilataan tulkki, jotta tyttö saa mielipiteensä ja asiansa tuotua esille. Viides elementti liittyy paljon edelliseen, eli miten paljon lapsi saa tukea ja apua omien mielipiteidensä selvittämiseen sekä niiden ilmaisemiseen.

Kuudes ja viimeinen elementti on lapsen mahdollisuus tehdä itsenäisesti omaan elämään vaikuttavia päätöksiä. Nuorten kohdalla itsenäisesti tehtävien ratkaisujen määrä on usein suurempi kuin pienemmällä lapsilla. (Lasten osallisuus 2012.) Tyttöjen Taloilla työntekijät tukevat ja antavat neuvoja tytöille. Tyttöjen Taloilla ei pyritä tekemään valintoja tyttöjen puolesta vaan autetaan oikeiden valintojen tekemisessä.

4 Opinnäytetyön toteutus

Seuraavaksi käymme läpi opinnäytetyömme työprosessia. Esittelemme tutkimuskysymyksemme, tutkimusmenetelmämme sekä aineiston keräämiseen käyttämämme tavat. Lopuksi kerromme aineistomme analysoinnista.

4.1 Tutkimuskysymys ja käytetyt menetelmät

Opinnäytetyömme tutkimuskysymys on, miten osallisuus näkyy ja toteutuu Tyttöjen Talojen toiminnassa. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa, joka perustuu Tyttöjen Talojen työntekijöiden omiin kokemuksiin ja jota voidaan hyödyntää kehittäessä Tyttöjen Talojen toimintaa. Opinnäytetyömme kohderyhmä on Tyttöjen Talot sekä Talojen työntekijät. Halusimme tutkia osallisuuden toteutumista nimenomaan työntekijöiden näkökulmasta.

Lähestymme aihetta osallisuusteorian kautta siksi, että osallisuus on tärkeä osa nuorisotyötä. Nuoret on otettava yhteiskunnassamme mukaan toiminnan kehittämiseen ja heidän mielipiteitään täytyy kuunnella. Lasten ja nuorten osallistuttaminen vahvistaa heidän käsitystään itsen ja omien mielipiteiden arvosta sekä antaa heille mahdollisuuden harjoitella kansalaisuuden taitoja. Lasten ja nuorten osallisuus antaa aikuisille myös mahdollisuuden osoittaa kunnioitusta lasten ajatuksille. Osallisuus voi voimaannuttaa ja suojella erityisesti niitä, joilla on paljon kokemuksia syrjäytetyksi tulemisesta. (Lasten osallisuus 2012.) Tyttöjen Talot tekevät tärkeää työtä nuorten naisten ja tyttöjen hyväksi. Tyttöjen Talon tarkoituksena on tarjota toimintaa, joka tukee heidän näkemyksiään ja toiveitaan.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli se on toteutettu laadullisin menetelmin. Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen sekä kohteen tutkiminen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2007: 157.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa suositaan sellaisia metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat ja ”ääni” pääsevät esille. Tällaisia metodeja ovat muun muassa teemahaastattelu, ryhmähaastattelut, osallistuva havainnointi ja erilaisten dokumenttien ja tekstien diskursiiviset analyysit. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2007: 160.) Kvalitatiivinen tutkimus ymmärretään aineiston muodon kuvaukseksi. Tällaiseen

aineistoon voidaan soveltaa erilaisia lukutapoja. (Eskola – Suoranta 2008: 13.) Laadullisella aineistolla tarkoitetaan aineistoa, joka on ilmaisultaan tekstiä (Eskola – Suoranta 2008: 15).

4.2 Aineiston keruu ja analyysi

Tutkimuksemme tarkoitus oli kerätä tietoa, miten osallisuus näkyy Tyttöjen Talojen toiminnassa. Opinnäytetyömme aineistonkeruu lähti liikkeelle siitä kun laitoimme sähköpostilla saatekirjeen kaikille Suomen Tyttöjen Talon työntekijöille, jossa tiedustelimme heidän halukkuuttaan lähteä mukaan opinnäytetyömme toteutukseen. Lähetimme kyselylomakkeemme kaikkiin Suomen viiteen Tyttöjen Taloon, yhteensä yhdeksälletoista työntekijälle. Kaikki Tyttöjen Talot sanoivat lähtevänsä mielellään mukaan tutkimukseemme ja heidän mielestä aihe oli mielenkiintoinen. Yhdestä talosta tuli vastaus, että he ovat juuri käsitelleet samaisia osallisuuteen liittyviä asioita työyhteisössään, joten aihe oli selvästi ainakin heille ajankohtainen.

Kaikki Talot olivat suostuvaisia ja innokkaita osallistumaan tutkimukseemme. Ennen kyselylomakkeen lähettämistä hyväksyimme kyselylomakkeen vielä opettajallamme sekä Helsingin Tyttöjen Talolla. Hyväksynnän jälkeen laitoimme kaikille Tyttöjen Talojen työntekijöille sähköpostitse kyselylomakkeemme, jossa oli vielä lyhyehkö saatekirje meistä sekä tutkimuksestamme. Saatekirjeessä kerrotaan tutkimuksen perustiedot, eli se mistä tutkimuksessa on kysymys. Saatekirje on julkisivu kyselytutkimukselle. Saatekirjeessä tuodaan esille, kuka tutkimusta tekee ja mihin tutkimustuloksia tullaan käyttämään. Saatekirjeen avulla vastaaja yritetään saada motivoitua vastaamaan kysymyksiin. Vastaaja voi joko motivoitua tai jättää vastaamatta kyselyyn. Vastaaja ei välttämättä edes vilkaise kyselylomaketta, jos saatekirje on epämääräinen tai ylimalkainen. Tällöin ei auta, vaikka lomake olisi kuinka hyvin tehty. Saatekirjeellä on tarkoitus herättää vastaajan kiinnostus aiheeseen ja saada vastauksista mahdollisimman luotettavia. Paras vastaamismotivaatio tulee kuitenkin siitä, että aihe kiinnostaa vastaajaa jo valmiiksi. (Vehkalahti 2008: 47 – 48.)

Koimme, että sähköinen kyselylomake on paras vaihtoehto, sillä Tyttöjen Talot sijaitsevat ympäri Suomea. Helsingin Tyttöjen Talolta tuli kuitenkin toive, että tekisimme heille kyselylomakkeen sijasta haastattelun. Haastattelimme kahta Helsingin

Tyttöjen Talon työntekijää. Haastattelulla toivoimme saavamme vielä enemmän analysoitavaa materiaalia kyselylomakkeen kirjallisten vastausten lisäksi ja näin ollen lisäämään tulostemme luotettavuutta.

Rakensimme kyselylomakkeemme osallisuusteorian pohjalta. Nostimme teoriasta esille neljä pääteemaa: vuorovaikutus, yhteisöllisyys, voimaantuminen ja tavoitettavuus. Kävimme läpi osallisuusteoriaa ja etsimme vastausta kysymykseen ”mitä osallisuus tarkalleen on?”. Keräsimme teoriasta avainkäsitteitä, joita yhdistelemällä loimme kolme pääteemaa kyselylomakkeeseemme. Neljäs teema eli tavoitettavuus nousi yhteistyökumppanimme toiveesta. Yhteistyökumppanimme toivoi, että etsisimme keinoja uusien maahanmuuttaja tyttöjen tavoittamiseksi. Teemaotsikkojemme alle teimme muutamia avoimia kysymyksiä, liittyen valitsemiimme teemoihin. Suljetuissa ja avoimissa kyselylomakkeissa on molemmissa omat huonot ja hyvät puolensa. Joissakin tilanteissa avoimet kysymykset saattavat toimia suljettuja valintavaihtoehtoja paremmin. Sanallisten vastausten käsittely on työläämpää, mutta tutkimuksen kannalta avovastauksilla voidaan saada tärkeää tietoa, mikä saattaisi jäädä suljetuissa kysymyksissä kokonaan havaitsematta. Avoimet osiot ovat välttämättömiä niissä tilanteissa, joissa vastausvaihtoehtoja ei haluta tai voida luetella. Vastausvaihtoehdot voivat olla vaikeita määritellä etukäteen tai niitä voi olla liikaa. (Vehkalahti 2008: 25.)

Vehkamäki (2008: 48) kirjoittaa, että kyselylomakkeen tiivistämiseen on käytettävä riittävästi aikaa ja mietittävä olisiko mahdollista jättää joitakin kysymyksiä kokonaan pois. Lomakkeeseen vastaaminen tulisi viedä vain vähän aikaa ja kysymyksiin vastaaminen tulisi olla helppoa. Lomakkeen ulkoasuun ja kielen selkeyteen on myös tärkeä kiinnittää huomiota. Parasta olisi, jos kyselylomakkeeseen vastaamisen pystyisi testaamaan etukäteen. Testauksen avulla saataisiin varmennus siihen, ovatko kysymykset helposti ymmärrettäviä, ohjeet selkeät, onko lomakkeessa turhia kysymyksiä tai kenties jäänyt jotain olennaista kysymättä. Testasimme kyselylomakkeemme etukäteen parilla nuorisotyötä tekevällä työkaverillamme ja pyysimme heitä vastaamaan kysymyksiin peilaten sitä oman työorganisaationsa toimintaan. Koevastausten jälkeen totesimme, että kyselylomakkeemme oli riittävän selkeä eikä vastaamisessa mennyt kuin suunniteltu reilu puoli tuntia. Toimme myös saatekirjeessämme esille, että lomakkeeseen vastaamiseen ei ole tarkoitus käyttää sen enempää aikaa, kuin mitä oma aikataulu antaa periksi.

Vastausaikaa annoimme Tyttöjen Taloille viikon, jota pidensimme vielä toisella viikolla, sillä vastauksia oli tullut ensimmäisen viikon aikana vain pari. Lähetimme vielä sähköpostilla muistutusviestin perään, jossa pyysimme työntekijöitä ilmoittamaan, mikäli vastausaikaa on annettu liian vähän tai jos osallistumiseen on tullut muita esteitä. Muistutusviestien jälkeen saimme vielä pari täytettyä kyselylomaketta takaisin. Sähköisissä kyselylomakkeissa on paljon hyviä puolia ja ne ovatkin voimakkaasti yleistyneet. Paperilomakkeet ovat virhe alttiita ja ne vievät paljon aikaa Verkkolomakkeissa vastaukset tallentuvat suoraan sähköiseen muotoon, eikä niitä tarvitse erikseen tallentaa. Sähköisen kyselylomakkeen huonoja puolia ovat sen tavoitettavuusongelmat. Onko vastaajalla käytössään tietokonetta, verkkoyhteyttä ja onko verkossa vastaaminen vastaajalle ylipäättänsä luonnollista. Joskus on hyvä lähettää paperiversio vastaajille sähköisen lomakkeen sijaan. Kyselylomakkeissa on myös se riski, että kun niiden määrä on koko ajan kasvanut, on alkanut ilmetä vastausväsymystä. (Vehkamäki 2008: 48.)

Teimme Helsingin Tyttöjen Talon toiveesta kahdelle työntekijälle yhteishaastattelun kyselylomakkeen sijaan. Haastattelumme oli puolistrukturoitu. Puolistrukturoitu haastattelu sopii hyvin käytettäväksi tilanteissa, joissa kohteena ovat intiimit tai arat aiheet tai joissa halutaan selvittää heikosti tiedostettuja asioita: arvostuksia, ihanteita ja perusteluja. (Metsämuuronen 2008: 41.) Puolistrukturoitu haastattelu poikkeaa strukturoidusta haastattelusta siten, että kysymykset ovat kaikille samat, mutta valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole, vaan haastateltava saa vastata omin sanoin (Aaltola – Valli 2007: 27).

Haastatteluiden tekemisen jälkeen ensimmäinen vaihe on vastausten litterointi eli puhtaaksi kirjoittaminen. Litteroinnin voi tehdä monella eri tavalla riippuen siitä, minkälaista analyysia aineistoon aikoo soveltaa. (Aaltola – Valli 2007: 41.) Litteroimme haastattelut valikoidulla litteroinnilla. Valikoitu litterointi tarkoittaa sitä, että kirjoitetaan auki vain sellaiset osat, jotka ovat oleellisia tutkimuksen raportoinnissa (Metsämuuronen 2008: 48).

Aineiston analysointimenetelmänä käytimme teemoittelua. Teemoittelu oli sopivin ja järkevin analysointimenetelmä tutkimukseemme, sillä kyselylomakkeemme kysymykset

olivat jo valmiiksi jaettuna teemoihin. Teemoittelussa on kyse aineiston pelkistämisestä etsimällä tekstistä olennaisimmat asiat ja teemojen avulla pyritään tavoittamaan tekstin merkityksenantojen ydin. Teemat liittyvät tekstin yksittäisten kohtien sijaan tekstin sisältöön. Teemoittaessaan tekstiä tutkija lukee tekstin useaan kertaan pyrkien löytämään rivien välistä keskeiset merkitykset. Tutkijan ongelmanasettelusta riippuu, hakeeko hän tekstistä johonkin tiettyyn asiaan liittyviä merkityksiä vai lähestyykö hän tekstiä kokonaisuutena. Teemoittelussa on maltettava pysyä uskollisena tekstile, sillä vaarana on se, että tulkitsija tuo tekstiin sellaisia teemoja, joita siellä ei ole. (Aaltola – Valli 2007: 55 – 56.) Aloitimme analysoinnin käymällä kyselylomakkeet ja litteroidun haastattelun läpi. Jaottelimme vastaukset teemoittain ja merkitsimme ylös kuinka monta kertaa jokin tietty asia tuli esille. Useimmiten mainitut asiat otimme mukaan opinnäytetyömme tuloksiin.

5 Tulokset

Seuraavassa käymme läpi tutkimustuloksiamme. Olemme jaotelleet tulokset pääteemojemme mukaan, joita ovat vuorovaikutus, yhteisöllisyys, voimaantumisen ja tavoitettavuus. Olemme poimineet esille ne asiat, jotka nousivat useimpien työntekijöiden vastauksista esille.

5.1 Vuorovaikutus

Ensimmäinen kyselylomakkeemme pääteema oli vuorovaikutus. Kysyimme Tyttöjen Talojen työntekijöiltä, miten vuorovaikutus toteutuu Tyttöjen Taloilla ja miten sitä voisi kehittää. Tiedustelimme myös, pääsevätkö nuoret vaikuttamaan Tyttöjen Taloilla järjestettävään toimintaan ja jos pääsevät, niin miten. Tyttöjen Talojen kävijät ovat eri kulttuuritaustoista tulevia tyttöjä, joten esitimme kysymyksen, onko monikielisyydellä vaikutusta vuorovaikutustilanteissa, esimerkiksi onko Taloilla törmätty kielimuureihin.

5.1.1 Vuorovaikutuksen toteutuminen

Tyttöjen Taloilla vuorovaikutus näyttää toteutuvan hyvin ja sen parissa tehdään paljon myös työtä. Vuorovaikutusta tapahtuu niin avoimessa toiminnassa, pienryhmissä, yksilötyössä kuin muissakin keskusteluhetkissä. Vuorovaikutuksen toteutuminen riippuu paljon itse tilanteesta. Avoimet ovet on tarkoitettu sellaisiksi hetkiksi, joissa voi keskustella ja vaihtaa ajatuksiaan. Tytöt pääsevät keskustelemaan yhdessä muiden tyttöjen kanssa sekä aikuisten kanssa itselleen tärkeistä tai mieltä askarruttavista asioista. Työntekijät kertoivat, että tyttöjen mielipiteille ja yhteiselle ajatuksenvaihdolle on tilaa myös pienryhmissä. Ryhmät ovat myös hyvä paikka harjoitella erilaisia vuorovaikutustaitoja.

Yksi paikka on nämä meidän vuorovaikutteiset tyttöryhmät. Se on se pienin kiintein yhteisö, jossa kaikenlaisia näitä taitoja pystytään harjoittelemaan. Sielläkin lähtee se ryhmän rakenne jo kokonaan siitä, että jokaisella on se oma vuoro, jonka voi käyttää ihan miten haluaa, kun se ryhmä alkaa, mutta jokainen tulee näkyväksi. Saa olla myös hiljaa, mutta kaikilla on se oma tila, jolloin muilla ei ole oikeutta keskeyttää. (Työntekijä A)

Tyttöjen taloilla pyritään laatimaan myös tietyt säännöt, joiden mukaan toimitaan. Sääntöihin kuuluu muun muassa toisten kunnioittaminen. Tyttöjen Taloilla huolehditaan siitä, että kaikki saavat sanoa omat mielipiteensä ja ajatuksensa, eikä niitä tuomita, vähätellä, eikä niille naureta. Jokaisella tytöllä on yhtäläinen oikeus olla paikalla ja tuntea itsensä arvokkaaksi juuri sellaisena kuin on. Taloilla pyritään kiinnittämään huomiota myös kielenkäyttöön.

Tyttöjen Taloilla vuorovaikutus toteutuu siten, että nuoren yksilölliset tarpeet ja taidot huomioidaan. Tytöt pyritään kohtaamaan rakastavin ja välittävin silmin. Tytöt otetaan vastaan omana itsenään ja aikuiset kohtaavat tytöt aidosti. Vuorovaikutus on rehellistä, avointa ja vastavuoroista. Vuorovaikutustilanteissa yritetään löytää tyttöjen ja nuorten naisten voimavaroja kannustamalla tyttöjä ja nostamalla keskusteluissa esille positiivisia asioita.

Tietoisesti pyritään myös tyttöjen asioita kohtaamaan semmoisena, että sieltä löytyisi sellaisia voimavaroja, että pystyttäisiin sanomaan jotain sellaisissa tilanteissa, kun asiat tuntuvat tosi surkeilta, että huomaisitko että sä olit tehnyt tuon tosi hienosti. (Työntekijä A)

Tyttöjen kanssa pyritään opettelemaan vuorovaikutustaitoja, sillä niissä koetaan olevan kasvuvaraa ja oppimista. Tyttöjen kesken saattaa syntyä myös ongelmia, jos esimerkiksi on sanottu jotain, mistä toinen on loukkaantunut. Nämä tilanteet koetaan hyödyllisiksi ja opettavaisiksi, sillä tilanteita päästään yhdessä aikuisen kanssa purkamaan ja selvittämään. Näiden tilanteiden kautta opetellaan sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutustaitoja.

Vuorovaikutuksesta keskustellaan myös työyhteisön sisällä. Avoin keskustelukulttuuri työyhteisössä koetaan tärkeäksi asiaksi. Vuorovaikutuksen on toimittava aikuisten välillä, jotta se voi toimia asiakkaiden kanssa. Työntekijät kokevat tärkeäksi, että he pääsevät keskustelemaan mieltä painavista asioista muiden työntekijöiden kanssa. Taloilla vaikuttaisi olevan positiivinen ja toisia kannustava ilmapiiri.

Kysyimme Tyttöjen Taloilta, olisiko vuorovaikutustilanteissa jotakin kehitettävää. Esille nousi muun muassa, että puheenvuorojen tasapuolinen jakaminen tuottaa välillä ongelmia.

Talolla pyritään, että kaikki saisivat puheenvuoron- myös ne hiljaisemmat. Tässä on ehkäpä vielä kehitettävää, koska usein puheliaammat vievät paljon tilaa keskusteluissa. Tällaisissa hetkissä työntekijöiden ja vapaaehtoisten pitää huolehtia, että kaikki jotka haluavat saavat sanottua asiansa. (Työntekijä C)

Esille nousi myös se, että vuorovaikutustilanteita voi aina itse kukin kehittää. On tärkeää löytää työntekijänä oma ammattiroolinsa ja pyrkiä työskentelemään omana persoonana.

Se on myös ammatillinen haaste ihmiselle tehdä tämmöistä työtä, jossa sä et ole tiskin takana eikä sulla ole valonappuloita oven takana. Sä et ole piilossa sen ammattiroolin takana, vaan sä teet ihmisenä ja persoonana töitä ammatillisesti. Sä joudut olemaan just se ihminen kun sä olet ja kohdata aidosti. (Työntekijä A)

Vuorovaikutustilanteissa on tärkeää olla läsnä ja kohdata tytöt tasavertaisina ihmisinä. Työntekijät korostivat aitoa kohtaamista. Vuorovaikutuksen koetaan alkavan jo heti ensimmäisestä kohtaamisesta.

Meillä on käytössä aidon kohtaamisen sekä kokonaisvaltaisen kohtaamisen käsitteet. Ne on myös käytössä meidän vuositavoitteissa, jota me myös kysytään työiltä, että miten ne kokevat tulevansa kohdatuksi. (Työntekijä A)

Aito kohtaaminen on aktiivisen kehittämisen kohta. Tyttöjen Talot pyrkivät parantamaan kohtaamistilanteita saamansa ja keräämänsä palautteen avulla. Tytöt ovat antaneet hyvää palautetta työntekijöille siitä, kuinka hyvin uudet tytöt otetaan Tyttöjen Talolla vastaan. Työille avataan ovi, heitä tervehditään, heitä neuvotaan tarvittaessa ja heidät opastetaan muiden tyttöjen luokse.

5.1.2 Nuorten ääni kuuluviin

Tyttöjen Taloilla tytöt pääsevät vaikuttamaan siihen, mitä toimintaa taloilla järjestetään. Osallisuus on tärkeä osa Tyttöjen Talojen ajatusmaailmaa. Työntekijöiden mukaan tytöt valitsevat ryhmissä ne teemat, joita käydään yhdessä läpi ja joista puhutaan. Teemat nousevat esille tyttöjen tarpeesta.

Ryhmä on pienin paikka vaikuttaa siihen, että se ryhmä on sen näköinen, että siellä puhutaan omista asioista. Toki siinä on ammattiohjaajat, jotka tuovat kaikki omat menetelmänsä siihen käyttöön, joten se on semmoinen kombinaatio. Mutta ryhmässä on tärkeää tulla kuulluksi ja vaikuttaa siihen, että siellä ei käsitellä sellaista asiaa mikä kiinnostaa vain ohjaajaa. (Työntekijä A)

Vastauksista tuli esille, että Tyttöjen Taloilla työntekijät pyrkivät saamaan vuorovaikutuksen kautta tytöille ja nuorille naisille tunteen, että he ovat tärkeitä ja että heidän ajatuksillaan on merkitystä. Tyttöjen Taloilla pyritään saamaan tytöt kokemaan elämänsä tärkeäksi, jonka kautta he haluaisivat vaikuttaa omaan lähiympäristöön, koko yhteiskuntaan ja jopa koko maailmaan. Työntekijät rohkaisevat tyttöjä ilmaisemaan mielipiteitään ja kannustavat osallistumiseen.

Se lähtee sieltä vuorovaikutuksesta, että alkaa tulla kokemus siitä, että mä olen tärkeä ja ajatuksillani on merkitystä. Tarvitaan rohkaisua siihen, että löytyy se oma mielipide ja se on tärkeä just semmoisena kun se on, ja sitä voi kehittää ja pohdiskella eri puolilta. (Työntekijä A)

Tyttöjen Talon kävijöiden toiveita pyritään selvittämään palautteiden, kyselyiden, talotoimikunnan, tapahtumien ja haastatteluiden avulla. Tytöt pääsevät esittämään toiveitaan ja toiveita myös kuunnellaan. Kaikkea ei kuitenkaan aina voida toteuttaa, sillä taloudellisesti ei ole mahdollista järjestää monia erilaisia harrastustoimintoja. Tyttöjä kehoitetaan kertomaan ideoita työntekijöille ja työntekijät pitävät myös korvansa auki ja tarttuvat tyttöjen juttuihin, jos sieltä tulee toimintaan liittyviä ehdotuksia.

Tytöt toivoivat, että olisi jotain erilaisia harrasteryhmiä, itsepuolustusta ja jotain erilaista tanssia ja järjestimme heille capoierra ryhmän. (Työntekijä B)

Yhdessä Tyttöjen Talossa järjestetään Taloparlamentti tapahtuma kerran kuukaudessa, joka on tarkoitettu talon yhteisten asioiden käsittelyyn, uusien toimintojen ideoimiseen, suunnitteluun ja järjestämiseen. Kaikki toiminta lähtee tyttöjen toiveista. Toiminta pyrkii linkittymään aina Tyttöjen Talon perustehtävään, jonka tarkoituksena on tukea 12–28-vuotiaiden tyttöjen ja nuorten naisten aikuiseksi kasvua, itsetuntoa ja sosiaalisia valmiuksia.

5.1.3 Monikielisyyden vaikutus vuorovaikutustilanteissa

Tyttöjen Taloilla monikielisyyttä ei koeta suureksi ongelmaksi. Tyttöjen Taloille tulee usein nuoria, jotka ovat asuneet Suomessa vasta vähän aikaa, eivätkä he osaa puhua juuri lainkaan suomea.

Meille tulee esimerkiksi maahanmuuttoyksikön kautta aina ryhmä nuoria, melkein joka lukukausi, jotka ovat olleet ihan vähän aikaa Suomessa kuukauden tai kaksi. He eivät osaa oikeasti kuin vain kaksi sanaa ja silloin vuorovaikutustilanteet ovat tosi mielenkiintoisia. (Työntekijä A)

Vuorovaikutustilanteista selvittää kehonkielen avulla ja joskus käytetään apuna myös tulkkeja. Usein yhteinen ymmärrys aina löytyy.

Onneksi monesti vuorovaikutuksen tärkein juttu ei ole yhteinen kieli. Talolla on ihanasti mahdollista tehdä asioita yhdessä, vaikkei yhteistä kieltä olisikaan - kommunikoiden eleillä, ilmeillä, hymyllä. (Työntekijä C)

Joskus tytöt saattavat itse kieltäytyä tulkista, sillä se on esteenä aidon vuorovaikutuksen toteutumiselle. Joskus tulkkia kuitenkin tarvitaan, kun esimerkiksi jokin asia täytyy saada nopeasti hoidetuksi tai jos nuoresta nousee jokin erityisen iso huoli.

Tyttöjen Talo koetaan turvalliseksi paikaksi, johon tyttöjen on helppo tulla. Tytöt auttavat toinen toisiaan ja usein joukosta löytyy myös samaa äidinkieltä puhuva, jolta voi pyytää tarvittaessa tulkkausapua. Tytöt tulevat usein aluksi ryhmiin, joissa tehdään asioita puheen sijasta, esimerkiksi ompeluryhmään. Pikkuhiljaa he rohkaistuvat kokeilemaan muitakin ryhmiä. Työntekijät tukevat ja rohkaisevat tyttöjä. Joissakin ryhmissä saatetaan yhdessä opetella suomenkielen sanoja, käyttäen apuna muun muassa vihkoja, joihin kirjoitetaan keskusteluissa vastaan tulleita vaikeita suomenkielisiä sanoja. Yhdestä Tyttöjen Talosta löytyy myös selkosuomi- työpaja, jossa harjoitellaan muun muassa selkosuomi -blogin kirjoitusta. Blogin kirjoitus tarjoaa hyvän mahdollisuuden harjoitella selkosuomen kirjoittamista.

Pienryhmissä keskustelu on usein helpompaa, kun tytöt pääsevät tutustumaan toisiinsa paremmin. Kantasuomalaiset arastelevat usein aloittaa keskustelua monikulttuurisen tytön kanssa ja toisin päin.

Monet maahanmuuttaja tytöt haluavat yrittää ja näyttää, mutta ei ole sitä kieltä jolla todistaa. Mutta taas suomalaisilla tytöillä saattaa olla tosi paljon annettavaa, mutta ne eivät uskalla, kun he ajattelevat, että kielimuuri ja muut. Mutta työntekijät koittavat rohkaista tyttöjä, että heillä on paljon annettavaa, ja he voivat opettaa toinen toisiaan. (Työntekijä B)

Monikielisyys vaatii myös työntekijöiltä kärsivällisyyttä tilanteissa, joissa ei tulla puolin ja toisin ymmärretyiksi. Työntekijät ovat apuna vuorovaikutustilanteissa, jotta tytöt ymmärtäisivät toisiaan paremmin ja jotta he pystyisivät kielimuurista huolimatta tekemään asioita myös yhdessä. Monikielisyys siis vaikuttaa Tyttöjen Talolla, ja jos kielimuuria on ollut, se on pystytty aina ylittämään. Huomion arvoista on, että tytöt kohtaavat toisensa arvostavasti ja uskaltavat usein myös rohkeasti kysellä toinen toisiltaan asioita, liittyen kulttuurieroihin.

5.2 Yhteisöllisyys

Toinen kyselylomakkeemme pääteema oli yhteisöllisyys. Kysyimme miten yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta edistetään Tyttöjen Taloilla ja onko siinä mahdollisesti jotain kehitettävää. Tiedustelimme myös miten eri kulttuurit sulautuvat yhteen Tyttöjen Taloilla ja tulevatko eri kulttuuritaustaiset tytöt hyvin toimeen keskenään. Halusimme myös tietää onko työntekijöiden mielestä Tyttöjen Taloilla luottamuksellinen, turvallinen, tasa-arvoinen ja erilaisuutta hyväksyvä ilmapiiri ja miten se näkyy.

5.2.1 Yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunne

Tyttöjen Taloilla yhteisöllisyys on arvo ja työväline. Toimintaa ohjaa Setlementtiliiton arvot. Taloilla uskotaan ihmisten voimavaroihin ja siihen, että yhteisö on tärkeä. Yhteisöjen avulla voimavarat löytyvät, kun ihmiset saavat liittyä toisiinsa. Tyttöjen Taloilla puhutaan ”Tyttöjen Talon tytöistä”, jotka muodostavat oman yhteisön. Jokainen saa liittyä Tyttöjen Taloon omin ehdoin, eikä ketään pakoteta mukaan toimintaan.

Tyttöjen Talo ottaa vastaan jokaisen Talolle saapuvan tytön henkilökohtaisesti. Uudet tytöt pyritään saattamaan muiden tyttöjen seuraan ja tytöt ottavatkin uudet ihmiset aina avoimesti vastaan. (Työntekijä D)

Joillain tytöillä voi olla ongelmia yhteisöön liittymisessä, joten sitä saa Tyttöjen Taloilla harjoitella. Saa olla välillä etäämpänä ja välillä lähempänä. Yhteisöllisyys on myös asia, josta puhutaan avoimesti. Nuoret ottavat yleensä kaikki uudet kävijät avoimesti vastaan ja tutustuminen on helppoa. Taloilla pyritään aina saamaan yhteyden ja yhteisöllisyyden tunne.

Vakituisesti talolla kävijöitä pitää joskus muistuttaa siitä, että sisäpiirivitsit eivät välttämättä avaudu uusille kävijöille ja ne pitää selittää toisille, ettei tule väärinymmärryksiä, eikä vahingossa loukkaa ketään. (Työntekijä C)

Yhteisöllisyyttä pyritään lisäämään erilaisilla yhteisillä toiminnoilla, tapahtumilla, perinteillä, pelisäännöillä, keskustelupiireillä, ryhmillä, toiminnan suunnitteluun osallistumisella jne. Tyttöjen Taloilla on myös pitkät perinteet ja traditiot, joita on toteutettu Tyttöjen Talo toiminnan alusta alkaen. Näitä ovat muun muassa naistenpäivänjuhla, kevätjuhla ja joulujuhla. Tytöt tietävät näistä tapahtumista ja nämä tapahtumat houkuttelevat myös paikalle uusia kävijöitä. Vanhat kävijät usein myös osallistuvat itse juhlien järjestämiseen, mikä kertoo jo sinänsä vahvasta yhteisöllisyydestä. Tyttöjen Talolla pyritään nostamaan esille niitä asioita, jotka yhdistävät Tyttöjen Talon kävijöitä, esimerkiksi tyttöys/naisuus sekä asioita mitkä liittyvät tyttöinä tai naisena olemiseen yhteiskunnassa.

Joskus yhteenkuuluvuutta voi edistää esim. että keskusteluissa moni on samaa mieltä jostain asioista. Työntekijällä on näissä tilanteissa mahdollisuus huomata nämä tilanteet, tuoda tyttöjä yhdistäviä asioita paremmin esille ja sanoittaa ne. Esim. " Oletteko te muutkin huomanneet saman ilmiön"- tyyppisillä kysymyksillä. Tai "hei, tähän olette tässä asiassa aivan samaa mieltä!" tms. (Työntekijä C)

Tyttöjen Taloilla avoimen toiminnan ydin on yhteisöllisyys. Yhteisöllisyydessä on aina kehitettävää. Uusia tyttöjä tulee Tyttöjen Talolle koko ajan lisää ja se on aina oma prosessinsa, kun tutustumisvaiheesta edetään osaksi yhteisöä.

5.2.2 Eri kulttuureiden kirjo

Tyttöjen Taloilla eri kulttuurit näyttävät sulautuvan hyvin yhteen. Monikulttuurisuus ei ole mikään erillinen saareke, mutta joskus joudutaan perustamaan erillisiä ryhmiä muun muassa huonon suomenkielentaidon tai arkaluontoisten teemojen vuoksi, mitkä liittyvät kiinteästi omaan kulttuuriin. Kaikkia kävijöitä kunnioitetaan ja heidän erityispiirteensä otetaan huomioon. Eri kulttuureiden tavat voivat olla hyvinkin erilaiset, mutta niissä ei nähdä ajan kuluessa enää mitään erikoista.

Ryhmä oli aloittamassa ja yksi somalityttö puuttui vielä (oli mennyt kai vessaan) ja ihmeteltiin, missä hän oli. Eräs kantasuomalainen tyttö mainitsi puolihuolimattomasti, että ehkä hän meni rukoilemaan. Tämä on mielestäni osoitus siitä, että tavat voivat olla erilaiset ja ne huomioidaan/huomataan, muttei niissä enää nähdä mitään kummallista. (Työntekijä C)

Ennakkoluulot pyritään aina purkamaan ja ne koetaan myös hyvin hedelmällisiksi ja antoisiksi. Tyttöjen Talot kokevat, että asioista pystytään keskustelemaan antoisasti ja on myös kiva avata tyttöjen kanssa eri kulttuureihin kuuluvia tapoja. Kaikilla on omat ennakkoluulonsa ja mielipiteensä. Ristiriitajakin on syntynyt, mutta niitä ei ole koettu eri kulttuuritaustoista johtuviksi.

Tyttöjen Talojen järjestämissä tapahtumissa voi huomata, kuinka hyvin Tyttöjen Talon kävijät tulevat toimeen keskenään. Kävijät ovat hyvin arvostavia toisiaan kohtaan ja auttavat tarvittaessa toisiaan.

Kaikki tytöt tulevat hyvin toimeen iästä, seksuaalisesta suuntautumisesta tai kulttuurilähtökohdista riippumatta. Saman kulttuurin edustajat toki ryhtyvät enemmän keskenään, mutta minkäänlaista syrjintää ei ole havaittavissa. (Työntekijä D)

Joskus saattaa muodostua ns. "kuppikuntia", että maahanmuuttajilla on oma porukansa ja kantasuomalaisilla omansa. Nämä "kuppikunnat" koetaan myös haasteeksi ja niitä yritetään välttää. Tavoitteena olisi saada suomalaiset ja monikulttuuriset tytöt sulautumaan helpommin yhdeksi ryhmäksi. Kehitettävää koetaan myös eri kulttuurien välisessä vuoropuhelussa. Tähän haasteeseen yksi Tyttöjen Talo on kehittänyt ryhmän nimeltä "Oman elämänsä sankarittaret". Ryhmä on toiminut hyvin eri kulttuuritaustaisten tyttöjen "sekoittajana".

5.2.3 Tyttöjen Talon ilmapiiri

Tyttöjen Talon työntekijät ovat huomanneet Tyttöjen Taloilla vallitsevan luottamuksellisen ja erilaisuutta hyväksyvän ilmapiirin.

Ensimmäisen kerran avoimiin oviin osallistuessani olin hämmästynyt ja ihastunut siitä hyväksyvästä ilmapiiristä, mikä tyttöjen keskinäisessä kanssakäymisessä välittyy. (Työntekijä A)

Työntekijät uskovat tähän vaikuttavan sen, että tytöillä on kokemusta siitä, millaista on olla erilainen. Tämän vuoksi he hyväksyvät paremmin erilaisuuden ja kunnioittavat muita. Tyttöjen Talolle uskalletaan tulla omana itsenään ja ilmaista omat tunteet ja mielipiteet. Tyttöjä kuitenkin muistutetaan myös siitä, että Tyttöjen Talolla on

työntekijöitä, joiden kanssa voi keskustella kahden kesken asioista. Kaikkia asioita ei sovi kertoa avoimissa tiloissa kaikkien kuullen. Tyttöjä opetetaan rajaamaan sitä, kenen kanssa voi keskustella henkilökohtaisista asioista ja mitä asioita taas voi käsitellä yhteisesti kaikkien kanssa.

Myös ryhmissä käydään läpi mitä luottamus tarkoittaa ja, että ryhmässä käsitellyt asiat ovat luottamuksellisia, eikä niistä sovi puhua ryhmän ulkopuolella. Vaitiolovelvollisuus koskee niin tyttöjä kuin myös työntekijöitä. Tyttöille kerrotaan, että työntekijöitä koskevat myös tietyt lait, joiden mukaan on toimittava.

Jos meille tulee huoli jostain työstä tai hänen lähipiiristään, niin meillä on velvollisuus ilmoittaa siitä lastensuojeluun. Mutta me myös kerromme, että me emme tee mitään selän takana, että me otetaan puheeksi jos huoli tulee. (Työntekijä A)

Työntekijöiden vastauksista heijastui se, että Tyttöjen Taloilla ei ole ongelmia luoda hyvää ja turvallista ilmapiiriä, sillä se tuntuu muodostuvan helposti itsestäänkin. Asioista keskustellaan avoimesti ja kaikki tuntuvat tietävän yhteiset pelisäännöt, mikä luo mukavan ja rennon tunnelman toimintaan. Yhdessä Tyttöjen Talossa on tutkittu juuri sitä, onko Tyttöjen Talolla luottamuksellinen, turvallinen, tasa-arvoinen ja erilaisuutta hyväksyvä ilmapiiri.

5.3 Voimaantuminen

Kolmas kyselylomakkeemme pääteema oli voimaantuminen. Kyselylomakkeessamme tiedustelimme kuinka tyttöjä rohkaistaan ja kuinka tyttöjen itseluottamusta ja itse tuntoa tuetaan. Kysyimme myös, miten Tyttöjen Taloilla edistetään ryhmään kuulumisen tunnetta sekä miten saadaan tytöt kokemaan, että heidän mielipiteitään arvostetaan. Halusimme myös tietää, mitä voimavaroja tytöt työntekijöiden mielestä saavat Tyttöjen Talolta ja miten työntekijänä voisi edistää tyttöjen voimaantumisen tunnetta.

5.3.1 Tyttöjen rohkaiseminen

Tyttöjen Taloilla tyttöjä rohkaistaan monin eri tavoin. Työntekijöiden vastauksista tuli esille, että ryhmissä käytetään monia erilaisia menetelmiä, joista kukin voi valita itselleen sopivimman. Menetelminä käytetään liikuntaa, kuvataidetta, musiikkia sekä ilmaisua. Tyttöjen Taloilla uskotaan siihen, että taiteellisten menetelmien kautta kukin voi löytää omat luovat voimavaransa ja samalla yhteyden omaan aitoon itseensä. Eräällä talolla on olemassa Oma voima-ryhmä, jota tarjotaan myös kouluille. Ryhmän tarkoituksena on kokeilla erilaisia omaa persoonaa kehittäviä ilmaisumuotoja ja kokeilujen avulla löytää itsestään se ”oma voima”.

On olemassa ilmaisullisia ryhmiä, joissa kokeillaan erilaisia menetelmiä, joista kukin voi löytää itselleen sopivan, sen mikä on kenenkin kanava löytää se yhteys itseensä. Uskotaan paljon siihen, että nämä taiteelliset menetelmät ovat kanava löytää omat luovat voimavarat ja myös se yhteys omaan aitoon itseensä, että saisi kokemuksia erilaisista menetelmistä ja rupeaisi löytymään se oma voima sieltä. (Työntekijä A)

Tyttöjen Taloilla käytetään myös puheharjoituksia, joissa harjoitellaan oman mielipiteen tuomista esiin rohkeasti. Tyttöjen Taloilla myös korostetaan, että kenenkään mielipide ei ole väärä vaan kaikilla on oikeus omaan mielipiteeseen. Työntekijät ovat myös tasapuolisia ja kuuntelevat, mitä kenelläkin on sanottavana. Tytöille annetaan myös positiivista palautetta onnistumisista, taidoista, hyvästä käytöksestä, itsensä puolustamisesta jne. Tyttöjä rohkaistaan yrittämään ja opettelemaan erilaisia asioita ja korostetaan, ettei haittaa vaikka epäonnistuisi. Tärkeintä, että on yrittänyt.

Tytöille myös ilmaistaan, että jokainen tyttö itse tietää, mitä hänen pitäisi tehdä jonkin asian suhteen ja tuetaan tyttöä päätöksessä. Tietystikin niin, ettei päätöksestä ole haittaa tytölle itselleen tai jollekin muulle henkilölle. Tytöille annetaan myös neuvontaa ja ohjausta erilaisiin asioihin. Tyttöjen kanssa puhutaan myös paljon tulevaisuudenhaaveista ja heijastetaan heidän persoonaansa siihen liittyviin asioihin, esimerkiksi miksi joku tyttö olisi hyvä juuri siinä ammatissa. Tytöille annetaan myös avoimesti palautetta ja erilaisista asioista puhutaan ääneen. Tytöt saavat myös neuvontaa ja ohjausta heitä mietityttävissä asioissa.

5.3.2 Itsetunto – ja luottamus

Tyttöjen Talolla pyritään itsetuntemuksen kautta vahvistamaan itsetuntoa. Itsetuntoa ja itseluottamusta vahvistetaan Tyttöjen Talolla etsimällä ja korostamalla tyttöjen vahvuuksia ja antamalla positiivista palautetta. Tyttöjen Talolla käytetään ns. voimaistavaa vuorovaikutusta. Joskus tytöillä tuntuu olevan niin vahva tunne ja pelko epäonnistumisesta, että he eivät lähde herkästi yrittämään mitään uusia asioita. Tytöille pyritään korostamaan, että ei haittaa vaikka ei onnistuisikaan, tärkeintä että on edes yrittänyt. Tyttöjä kehuaan myös silloin, kun he kertovat mitä he eivät osaa tehdä, sillä se myös viestii siitä, että tuntee itsensä. Ryhmissä on paljon menetelmiä, joita käytetään itsetunnon sekä itseluottamuksen kehittämiseksi. Esimerkiksi tyttöjä pyydetään kirjoittamaan lapulle jotain hyvää toisesta ja sitten laput luetaan ääneen. Eräs työntekijä korosti liittymisen ja eriytymisen tärkeyttä, jotka ovat isona osana itsetunnon rakentumisessa.

Voimaistava vuorovaikutus avoimen kautta ja erilaiset sellaiset asiat missä tyttöjen isoja teemoja pohditaan, joita ovat sekä liittyminen että eriytyminen, näitä molempia tuetaan. Liittyminen on voimavara, mutta se voi olla myös sudenkuoppa, jos siitä puuttuu sellainen oma kyky arvostaa itseänsä myös erillisenä ja tehdä eroa ja ne on ehkä sellaisia asioita joita tehdään tilanteissa näkyväksi. (Työntekijä A)

Työntekijät pohtivat, että olisi hyvä jos Tyttöjen Taloilla voisi olla jonkinlaista itsetuntoa vahvistavaa ”minä -työskentelyä” sekä toimintaa, jossa voi harjoitella itsetuntoa. Suomessa on tapa vähätellä itseään ja omia kykyjään, joten minän tuomista esiin olisi hyvä harjoitella. Eräs Tyttöjen Talo kertoi, että heillä on ”Miten minusta tuli minä”-sarja, jossa julkisuuden henkilö tulee kertomaan tytöille, miten hänestä on tullut sellainen kuin hän on ja miten hän on erilaisista vastoinkäymisistä saanut voimaa. Monelta tytöltä puuttuu sellainen aikuinen, joka puhuisi heille tällaisista asioista.

Se kertoi tytöille tosi hienoja tarinoita, sellaisia itsetuntoa tukevia tarinoita, miten ei kannata itsekritisoida, koska maailma on täynnä niitä ihmisiä, jotka tulevat kritisoimaan ja jotka tulevat arvostelemaan ja pistävät miettimään että mikä sinussa on vikana. Tällaiset on tosi tärkeitä, koska siinäkin ne unohtivat että hän oli kuuluisa näyttelijätär jne. Hän oli ihminen heidän edessä, joka näytti muitakin puolia. (Työntekijä B)

Kyseinen sarja on koettu menestykseksi ja sillä koetaan olevan tyttöjen itsetuntoa vahvistava vaikutus. Itsetuntoa sekä itseluottamusta vahvistetaan myös antamalla jokaiselle omaa aikaa ja olemalla tytöille luotettava aikuinen.

5.3.3 Ryhmään kuulumisen tunne ja mielipiteiden arvostaminen

Tyttöjen Talolle tullessaan jokainen tyttö otetaan henkilökohtaisesti vastaan. Tärkeää on, että kohtaaminen on aito. Näin jokainen tyttö saa tuntee olevansa tervetullut ja että juuri häntä on odotettu saapuvaksi. Tyttöjen Talolla myös pidetään huolta, ettei kukaan tyttö joutuisi olemaan yksinään. Toki on tyttöjä, jotka toivovat saavansa olla hetken rauhassa. Tärkeintä kuitenkin, että tytöltä kysytään hänen kuulumisensa ja tarkistetaan haluavatko he olla rauhassa vai jutella. Jokainen tyttö otetaan Talolla yksilönä ja hänen annetaan olla sellainen kuin hän on. Korostetaan, että vaikka tyttö kokisi olevansa todella erilainen kuin muut tytöt, hän on juuri hyvä sellaisena kuin on ja kannustetaan häntä hyväksymään itsensä.

Korostetaan myös sitä, että vaikka tyttö kokee olevansa erilainen niin hän on ok just sellaisena kuin on, eikä tarvitse olla niin kuin muut tytöt. Tuetaan siinä, että tyttö kokee tulevansa hyväksytyksi just sellaisena kuin on ja silloin hänen on helppo olla siinä ryhmässä. Mutta jos sä saat kokoajan jotain palautetta, että sä olet vähän vääränlainen, niin ethän sä tietenkään siihen ryhmään silloin jää. (Työntekijä A)

Kaikkia tyttöjä myös rohkaistaan osallistumaan keskusteluun, kannustetaan muita kuuntelemaan ja osoittamaan kunnioitusta toisiaan kohtaan. Kaikki saavat ryhmissä puheenvuoron. Myös hiljaisempien tyttöjen mielipiteitä kysytään ja varsinkin, jos joku hiljaisempi tyttö uskaltaa ottaa osaa keskusteluun, varmistetaan, että kaikki kuulivat hänen puheenvuoronsa. Ryhmässä jos huomataan, että toinen tyttö puhuu toisen päälle, siihen puututaan. Ryhmätoiminnassa on hyvä harjoitella näitä taitoja. Tytöt myös antavat palautetta toisilleen, joka on työntekijöiden mielestä mahtava asia. Vastauksista ilmeni myös, että ryhmissä mietitään yhdessä säännöt sekä sisällöt, joka omalta osaltaan lisää ryhmään kuulumisen tunnetta.

Pienryhmissä on hyvä yhdessä miettiä ryhmän säännöt ja sisällöt ja tarkistaa kaikilta, että kaikille ne käyvät. (Työntekijä C)

Ryhmään kuulumisen tunnetta pyritään lisäämään myös erilaisilla ryhmäytymistä ja yhteenkuuluvuutta lisäävillä harjoituksilla.

5.3.4 Talolta saadut voimavarat

Tyttöjen Talon työntekijät kokevat, että saadut voimavarat riippuvat siitä, mitä kukin tyttö on tullut talolta hakemaan. Kyselyillä kysytään, mihin tytöt ovat kokeneet saaneensa apua ja tukea ja lähes kaikki ovat kokeneet saaneensa tukea edes johonkin, esimerkiksi itsetuntemukseen, itsetuntoon, omien tunteiden ilmaisemiseen tai perhesuhteisiin. Eniten Talolla panostetaan vuorovaikutussuhteiden sekä itsetuntemuksen tukemiseen. Työntekijöiden mukaan tytöt saavat Talolta positiivista elämänasennetta, uskoa itseensä, uusia taitoja, rohkeutta sekä ystäviä. Tytöt oppivat myös rohkeammiksi Tyttöjen Talolla. Tytöt myös huomaavat, että on olemassa ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita heidän asioistaan ja ajatuksistaan, olivatpa ne sitten pieniä tai suuria.

Paljon ollaan myös tukena siinä, mitä ne omat elämänvalinnat ovat ja ei tietenkään pyritä tekemään virheitä heidän puolestaan. (Työntekijä A)

Tytöt saavat myös ohjausta moniin arkielämän asioihin, seksuaaliasioihin sekä esimerkiksi työ- tai opinto-ohjaukseen. Työntekijät ovat myös Tyttöjen tukena valintojen tekemisissä.

5.3.5 Työntekijä voimaantumisen edistäjänä

Pyysimme työntekijöitä miettimään, miten he voisivat tukea voimaantumisen prosessissa tyttöjä. Työntekijät kokivat, että he pystyvät herättelemään kysymyksiä tytöissä sekä olemaan peilinä ajatuksille ja heijastuspintana herääville toiveille ja unelmille. Yhdessä keskustellen asiat muuttuvat näkyviksi. Työntekijät kokivat voimaantumisen hyvin monimutkaisena prosessina ja että pienelläkin tuella voi olla suuri vaikutus voimaantumisen prosessissa.

Ihminen voimaantuu, kun huomaa hallitsevansa omaa elämäänsä. Aina tärkeää on huomata antaa positiivista palautetta ja huomata ne pienetkin positiiviset edistymiset. (Työntekijä C)

Työntekijänä he pystyvät myös auttamaan uusien taitojen oppimisessa ja itsestä huolehtimisessa. Myös erilaisia tehtäviä teettämällä autetaan tyttöjä löytämään omat voimavaransa sekä oppimaan itsestään. Työntekijänä voi auttaa tyttöjä myös löytämään oikeat tukimuodot sekä kannatellaan tyttöjä vaikean vaiheen läpi.

5.4 Tyttöjen tavoitettavuus

Neljäs teema on tyttöjen tavoitettavuus. Työelämän yhteistyökumppaniltamme tuli toive, että selvittäisimme uusia keinoja tyttöjen tavoittamiseksi, joten päätimme ottaa tavoitettavuuden yhdeksi omaksi teemakseen. Selvitimme työntekijöiltä, miten ja millä keinoin tytöt löytävät tiensä Tyttöjen Talolle. Halusimme myös tietää, koetaanko uusien tyttöjen tavoittaminen hankalaksi ja minkälaisia mahdollisia kehitysideoita työntekijöillä olisi tavoittamisen suhteen.

5.4.1 Talolle löytäminen

Tytöt löytävät Tyttöjen Talolle yleensä kaverin kautta. Ns. puskaradio on työntekijöiden mielestä oiva keino saada uusia tyttöjä Talolle. Osa löytää Tyttöjen Talon omien nettisivujen kautta. Tosin vain osa tytöistä tulee käymään Tyttöjen Talolla ja osa haluaa vain nettikontaktin. Osa löytää myös sosiaalisen median, esimerkiksi Facebookin kautta. Tytöt löytävät Talolle myös erilaisten viranomaisten kautta, esimerkiksi koulukuraattorin, sosiaalityöntekijän tai psykologin kautta. Myös erilaiset verkostot ovat tärkeitä uusien tyttöjen tavoittamiseksi. Myös koulujen kautta tavoitetaan paljon uusia nuoria. Tyttöjen Talot tarjoavat esimerkiksi seksuaalikasvatusta kouluille. Tyttöjen Talolla on jo aiemmin mainittu Oma Voima-ryhmä, johon pyritään saamaan luokkia, joissa on huolta joistakin luokan oppilaista. Työntekijät käyvät myös vanhempainilloissa kertomassa toiminnastaan. Tyttöjen Talot tarjoavat siis sisältöä esimerkiksi juuri kouluille ja saavat samalla tytöt tietoiseksi Talosta ja sen toiminnasta.

Kaverit vievät viestiä. Ollaan sosiaalisessa mediassa (Facebook) mukana, Netin kautta. Ollaan myös erilaisissa nuorille suunnatuissa tilaisuuksissa mukana esim. messut, terkkapysäkit jne. (Työntekijä D)

Tyttöjen Talot pyrkivät myös olemaan erilaisissa tapahtumissa mukana, joissa on tyttöjä. Tapahtumissa järjestetään esimerkiksi kilpailuja ja voittajat voivat tulla

hakemaan palkintonsa Tyttöjen Talolta. Tärkeintä on, että tytöt saadaan käymään Talolla. Myös jo kävijöinä olevia tyttöjä hyödynnetään. Heitä pyydetään esimerkiksi viemään esitteitä omalle koulullensa. Myös moni tyttö, joka on itse kokenut saaneensa apua johonkin ongelmaan, tuo Tyttöjen Talolle kaverinsa, jolla on sama ongelma. Eräs talo on miettinyt Tuo kaverisi Tyttöjen Talolle -tempausta, jossa nimensä mukaisesti jokainen saisi tuoda oman kaverinsa Talolle, mutta sitä ei ole vielä toteutettu.

5.4.2 Uusien tyttöjen tavoittaminen ja kehittämisideat

Uusien tyttöjen tavoittaminen koettiin osassa Taloissa hankalaksi ja osassa taas uusista kävijöistä ei ole pulaa. Erityisesti kuitenkin maahanmuuttajatyttöjen tavoittaminen koettiin hankalaksi. Työntekijöiden vastauksissa tulivat esiin resurssipulat, jotka vaikeuttavat uusien tyttöjen tavoittamisen. Työntekijät mainitsivat muun muassa henkilöstöpulan, jonka vuoksi ei ole resursseja kiertää esimerkiksi kouluja niin usein kuin toivottaisiin. Moni työntekijä mainitsi, että yhteistyötä koulun kanssa olisi hyvä kehittää.

Niin tämä on haaste. Kyllä niitä uusia tyttöjä tasaisesti ympärivuoden kyllä tänne löytää. Mainontaa kouluissa olisi hyvä tehostaa ja jotenkin saada kaikki tytöt tietoisiksi tällaisesta mahdollisuudesta. Sitten kyllä tarvittaisiinkin jo lisää tilaa Tyttöjen Talolle. (Työntekijä C)

Työntekijät halusivat lisätä mainontaa esimerkiksi lehdissä, mutta se vaatii taas liikaa rahaa. Moni työntekijä myös mainitsi, että verkostotyötä voidaan aina kehittää. Yhteistyökumppaneita pitäisi saada enemmän tietoisiksi Tyttöjen Talon toiminnasta, jotta he voivat kertoa paikasta eteenpäin tytöille.

6 Johtopäätökset

Seuraavaksi kokoamme tulostemme pääseikat ja muodostamme niistä johtopäätökset. Tutkimuskysymyksenämme oli selvittää miten osallisuus näkyy ja toteutuu Tyttöjen Taloilla. Tulkitsemme osallisuuden toteutumista peilaten sitä osallisuusteoriaan. Saimme mielestämme arvokasta tietoa osallisuuden toteutumisesta Tyttöjen Talojen arjessa. Johtopäätöksissämme emme halua eritellä eri Tyttöjen Talojen vastauksia, vaan puhumme niistä yleisellä tasolla. Tyttöjen Talojen vastauksista nousi esille hyvin samankaltaisia asioita.

Vastauksista tuli selkeästi ilmi, että vuorovaikutus toteutuu Tyttöjen Taloilla hyvin ja sen eteen tehdään myös paljon työtä. Vuorovaikutusta tapahtuu niin avoimessa toiminnassa, pienryhmissä, yksilötyössä kuin muissakin keskusteluhetkissä. Työntekijät kokevat, että vuorovaikutus Tyttöjen Taloilla on avointa, vastavuoroista sekä rehellistä. Nurmi ja Rantala (2011: 140) kirjoittavat, että osallisuus perustuu vahvaan dialogiin ja molemminpuoliseen kuuntelemiseen sekä vuorovaikutustilanteeseen, jossa kaikki osapuolet kohtaavat toisensa. Tyttöjen Taloilla kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että jokainen saa tuoda omat mielipiteensä esille ja jokaisen mielipidettä kunnioitetaan. Työntekijät kokivat avoimen keskustelun tärkeäksi myös työyhteisön sisällä. Tyttöjen kanssa pyritään opettelemaan vuorovaikutustaitoja, sillä niissä koetaan olevan aina kasvuvaraa ja oppimista. Myös työntekijät itse kokivat, että heillä on vuorovaikutustaidoissa kehitettävää. Tyttöjen Talot pyrkivät myös parantamaan kohtaamistilanteita saamansa ja keräämänsä palautteen avulla. Työntekijät korostivat aidon kohtaamisen tärkeyttä.

Gretschel (2007: 14) kirjoittaa kuinka tärkeää on, että jokaiselle yksilölle annetaan mahdollisuus toimia ja esittää omia mielipiteitään päätettäessä yhteisistä asioista. Tyttöjen Taloilla tytöt pääsevät vaikuttamaan toimintaan. Kaikki toiminta ja pienryhmien sisällä käsiteltävät teemat lähtevät tyttöjen tarpeista ja toiveista käsin. Tyttöjen toiveita pyritään selvittämään palautteiden, kyselyiden, talotoimikunnan, tapahtumien sekä haastatteluiden avulla. Työntekijät pyrkivät saamaan tytöt kokemaan oman elämänsä tärkeäksi ja sen kautta saada heidät vaikuttamaan omaan lähiympäristöön, koko yhteiskuntaan ja maailmaan. Tyttöjä kannustetaan osallistumiseen ja mielipiteidensä esille tuomiseen. Tanskanen - Timonen-Kallio (2010:

19 - 22) kirjoittavat, että osallisuus toteutuu, kun nuorille annetaan mahdollisuus keskustella ja tuoda aikuisten tietoon asioita, jotka he kokevat itselleen tärkeiksi. Nuorten on tärkeää saada tehdä myös aloitteita asioista, jotka tulisi muuttaa heidän mielestään ja osallistua erilaisin keinoin päätöksentekoon heitä itseään koskevissa asioissa.

Vastauksista kävi ilmi, että monikielisyys ei ole Tyttöjen Taloilla ongelma, vaikka kävijät tulevatkin usein eri kulttuuritaustoista, eikä yhteistä kieltä välttämättä löydy. Vaikka yhteinen kieli puuttuisi, kehon kieli toimii vuorovaikutuksen välineenä. Vaikeimmissa tilanteissa käytetään apuna tulkkia. Samaa äidinkieltä puhuvat tytöt auttavat usein myös toinen toisiaan, mikäli tulkkausapua tarvitaan. Vastauksista nousi esille myös se, että monesti kantasuomalaiset ja maahanmuuttajatyöt arastelevat yhteisiä vuorovaikutustilanteita yhteisen kielen puuttumisen takia. Tällaisissa tilanteissa tyttöjä pyritään rohkaisemaan tutustumaan toisiinsa ja tekemään asioita yhdessä. Työntekijät toivat esille, että monikielisyys vaatii myös heiltä kärsivällisyyttä tilanteissa, joissa yhteistä ymmärrystä ei löydy.

Yhteisöllisyydestä kysyttäessä työntekijät kertoivat, että yhteisöllisyys on Tyttöjen Taloilla arvo sekä työväline. Tyttöjen Talojen toimintaa ohjaavat Setlementtiliiton arvot, jotka korostavat yhteisöllisyyttä. Tytöt pääsevät harjoittelemaan yhteisöllisyyttä Tyttöjen Taloilla ja toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista. Nurmen ja Rantalan (2011: 140) mukaan osallisuuden ominaispiirteisiin kuuluu, että ihminen saa itse säädellä ja valita aktiivisuutensa tason. Myös passiivinen mukanaolo voi tukea osallisuuden toteutumista tai edesauttaa sen vahvistumista yksilön kannalta. Tyttöjen Taloilla järjestetään erilaista toimintaa, joilla pyritään lisäämään yhteisöllisyyden tunnetta, esimerkiksi tapahtumilla ja ryhmillä. Tanskanen, Timonen-Kallio (2010: 21) kirjoittavat, että osallisuus toteutuu nimenomaan kokemuksellisen tunteena, mikä tulee esille kokemuksena kuulua yhteisöön. Yhteenkuuluvuuden sekä turvallisuuden tunne vahvistavat yhteisöön kuulumisen tunnetta. Työntekijät kokevat, että yhteisöllisyydessä on aina kehitettävää, sillä uuden tytön tuleminen Talolle on aina oma prosessinsa, kun tutustumisvaiheesta edetään kohti yhteisöllisyyttä.

Eri kulttuurit sulautuvat työntekijöiden mielestä hyvin yhteen Tyttöjen Taloilla. Tyttöjen Taloilla ei korosteta monikulttuurisuutta, mutta joskus joudutaan perustamaan ryhmiä

esimerkiksi omaan kulttuuriin liittyvien arkaluontoisten asioiden takia tai huonon suomenkielen vuoksi. Tyttöjen Taloilla keskustellaan avoimesti ja antoisasti tyttöjen kanssa ennakkoluuloista ja eri kulttuureihin liittyvistä asioista. Kehittämistavoitteena olisi parantaa eri kulttuuritaustaisten sulautumista vielä paremmin yhteen.

Työntekijöiden vastauksista heijastui se, että Tyttöjen Taloilla ei ole ongelmia luoda hyvää ja turvallista ilmapiiriä, sillä se tuntuu muodostuvan helposti itsestäänkin. Gretschel (2007: 13) toteaa, että osallisuuden yksi tärkeä tekijä on turvallinen ilmapiiri. Yksilöt pystyvät ilmaisemaan mielipiteitään turvallisessa ympäristössä ilman pelkoa. Tyttöjen kanssa käydään luottamuksellisia asioita läpi ja tyttöjä muistutetaan, että vaitiolovelvollisuus koskee työntekijöiden lisäksi myös heitä. Kaikki kävijät tietävät Tyttöjen Talojen yhteiset pelisäännöt, joka luo Tyttöjen Taloille mukavan ja rennon tunnelman. Tyttöjen Taloilla asioista keskustellaan myös avoimesti.

Hoikkala ja Sell (2007: 217) kirjoittavat teoksessaan, että osallistuminen ei synny itsestään, vaan jokainen nuori tarvitsee jonkinlaista tukea sekä onnistumisen kokemuksia. Tyttöjen Taloilla tyttöjen rohkaisemiseksi käytetään monenlaisia tapoja. Erilaisissa ryhmissä on eri menetelmiä käytössä ja tytöt saavat valikoida niistä itsellensä sopivimman. Rohkaisukeinona käytetään myös erilaisia puheharjoituksia, joiden avulla harjoitellaan oman mielipiteen tuomista esiin. Tanskanen - Timonen-Kallio (2010: 13) kirjoittavat, että rohkaiseminen osallistumiseen edellyttää persoonallisen kasvun tukemista, toiveiden ja persoonallisten tarpeiden sekä tavoitteiden tiedostamisen edistämistä ja itsetunnon ja – luottamuksen kehittymistä. Tyttöjen Taloilla tehdään myös selväksi, ettei kenenkään mielipide ole väärä vaan kaikilla on oikeus omaan mielipiteeseen. Työntekijät antavat tytöille positiivista palautetta muun muassa onnistumisista, mutta vaikka lopputulos ei olisikaan miellyttävä, tyttöjä kehuaan siitä, että on ainakin uskaltanut yrittää. Nurmen ja Rantalan (2011: 17) mukaan kunnioittava ja kiinnostunut vastavuoroisuuden tila antaa viestin siitä, että ihminen on arvokas ja tärkeä.

Tyttöjen taloilla itsetuntoa vahvistetaan itsetuntemuksen kautta. Tyttöjen itsetunnon ja itseluottamuksen vahvistamiseksi työntekijät etsivät ja korostavat tyttöjen vahvuuksia sekä antamalla positiivista palautetta. Myös ryhmissä käytetään paljon erilaisia menetelmiä, joilla kehitetään itsetuntoa sekä – luottamusta. Tanskanen – Timonen-

Kallio (2010: 21) kirjoittavat, että osallisuus on myös kokemusta omasta merkityksellisyydestä yhteisölle, mikä johtaa haluun antaa itsestään jotain myös muille ja tuntea oma arvonsa. Osallisuus antaa myös tunteen siitä, että pärjää ja tulee toimeen omana itsenään.

Hanhivaaran (2006: 34) mukaan ryhmään täytyy päästä omana itsenään, eikä samanlaisuuden paine saa vallita ryhmätilannetta. Tärkeä kriteeri ja lähtökohta on erilaisuuden hyväksyminen. Jokainen tyttö saa tulla Tyttöjen Talolle sellaisena kuin on ja häntä kohdellaan yksilönä. Työntekijät pyrkivät korostamaan tytöille, jotka kokevat olevansa erilaisia muihin verrattuna, että he ovat juuri hyviä sellaisena kuin ovat ja kannustetaan heitä hyväksymään itsensä. Hanhivaara (2006: 30) kirjoittaa, että jokaisella ihmisellä tulisi olla perusoikeudet saatavilla katsomatta esimerkiksi ikään, etniseen taustaan, sukupuoleen tai sosiaaliseen taustaan. Perusoikeuksien turvaaminen mahdollistaa osallisuuden. Ryhmään kuulumisen tunnetta pyritään Tyttöjen Taloilla lisäämään erilaisilla ryhmäytymistä ja yhteenkuuluvuutta lisäävillä harjoituksilla. Työntekijät myös kannustavat jokaista tyttöä osallistumaan keskusteluun sekä kannustetaan muita kuuntelemaan ja osoittamaan kunnioitusta toisiaan kohtaan. Hanhivaaran (2006: 32) mukaan osallisuudessa on kyse siitä, että yksilö tulee hyväksytyksi omana itsenään. Osallisuuteen kuuluu myös vastuu muista ja muitten osallisuudesta. Kaikilla on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä kokea olevansa tärkeä osa ryhmää. On tärkeää antaa muille tilaa osallistua ja kunnioittaa heitä.

Kysyttäessä millaisia voimavaroja tytöt saavat Tyttöjen Taloilta, työntekijät sanoivat sen riippuvan siitä, mitä tyttö on tullut Talolta hakemaan. Työntekijät selvittävät kyselyiden avulla, mihin tytöt ovat saaneet apua ja tukea. Kyselyistä on selvinnyt, että lähes kaikki ovat saaneet apua johonkin. Taloilla tytöt saavat myös huomata, että on olemassa aikuisia, jotka ovat oikeasti kiinnostuneita heidän asioistaan. Aikuisten arvostava kiinnostus nuorten asioita kohtaan on Nurmen ja Rantalan (2011: 23) mukaan aina hyödyksi nuorille.

Nurmen ja Rantalan (2011: 145) mukaan toiset ihmiset voivat olla voimaantumisen edellytyksenä, mutta voimaantumisen tunne lähteä ihmisestä itsestään. Työntekijät kokivat, että he voivat auttaa tyttöjä voimaantumisen prosessissa herättelemällä kysymyksiä tytöissä sekä olemalla peilinä heidän ajatuksilleen ja heijastuspintana

herääville toiveille ja unelmille. Työntekijät voivat auttaa tässä prosessissa myös olemalla tukena uusien asioiden oppimisessa ja itsestä huolehtimisessa. Työntekijät voivat myös auttaa tyttöjä löytämään oikeat tukimuodot. He voivat myös kannatella tyttöjä vaikean vaiheen läpi.

Tyttöjen Talon työntekijät mainitsivat muutamia hyviä keinoja, joiden avulla he pyrkivät saamaan uusia tyttöjä Tyttöjen Taloille. ”Puskaradio” on toiminut tähän asti viestin viejänä hyvin, ja moni tyttö löytääkin talolle kaverinsa kautta. Tyttöjen Taloilla on suunniteltu järjestää Tuo kaverisi Tyttöjen Talolle - tempausta, minkä avulla saataisiin lisää uusia tyttöjä tutustumaan Tyttöjen Talon toimintaa. Tyttöjä löytää Taloille myös, Tyttöjen Talojen omien nettisivujen, Facebook - verkkosivuston, viranomaisten, tapahtumien, esitteiden sekä koulujen kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Tyttöjen Talon työntekijät käyvät kertomassa myös Tyttöjen Talon toiminnasta koulujen vanhempainilloissa.

Tyttöjen tavoittaminen oli vastausten perusteella osalle taloista hankalaa ja osalla taas uusien kävijöiden löytämistä ei koeta hankalaksi. Kehittämisideoina työntekijät mainitsivat muun muassa, että he tahtoisivat tehdä enemmän yhteistyötä koulujen kanssa, mutta resurssipula on usein esteenä. Yhteistyötä koulujen kanssa, sekä mainontaa ja verkostoitumista tulisi vielä kehittää. Yhteistyökumppaneita pitäisi myös tiedottaa enemmän Tyttöjen Talojen toiminnasta, jotta heidän avullaan voitaisiin informoida tyttöjä paremmin ja saada sitä kautta houkutelluksi uusia kävijöitä Tyttöjen Taloille.

7 Pohdinta

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia miten osallisuus näkyy ja toteutuu Tyttöjen Talojen toiminnassa. Tavoitteenamme oli saada kyselylomakkeiden sekä haastattelun avulla Tyttöjen Talojen työntekijöiden näkemyksiä aiheesta. Vastauksiemme pohjalta pyrimme saamaan mahdollisimman kattavan koosteen osallisuuden toteutumisesta Tyttöjen Taloilla. Tavoite oli samalla antaa työntekijöille ideoita siihen, miten osallisuutta voitaisiin vielä kehittää Taloilla. Tuloksista eri Talot pääsevät näkemään, mitä keinoja muilla Suomen Tyttöjen Taloilla mahdollisesti on osallisuuden

edistämiseksi ja missä osallisuuden alueilla koetaan olevan vielä kehitettävää. Peilasimme saatuja tuloksiamme osallisuusteoriaan, sillä osallisuuden toteutuminen on yksi tärkeä osa nuorisotyötä. Osallisuusteorian avulla saimme rakennettua kysymykset niin, että ne vastasivat mahdollisimman hyvin tutkimuskysymykseemme. Vastauksiemme pohjalta voidaan sanoa, että osallisuus näyttää toteutuvan Tyttöjen Taloilla ja sen eteen tehdään myös paljon työtä. Osallisuuden toteutumista kehitetään jatkuvasti Tyttöjen Talon kävijöiden toiveita kuunnellen. Toiminnan suunnittelu lähtee aina tyttöjen toiveesta ja tytöt saavat olla mukana toiminnan järjestämisessä.

Kaikkiin tutkimuksiin liittyy eettisiä ratkaisuja ja varsinkin ihmistieteissä eettisten kysymysten ääreen joudutaan tutkimuksen joka vaiheessa. Näin silloinkin, kun ei välttämättä tavata ihmisiä kasvatusten, vaan tutkimus tehdään dokumenttiaineiston varassa. Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa mainitaan tärkeimpinä eettisinä periaatteina informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus, seuraukset ja yksityisyys. (Hirsjärvi – Hurme 2010: 19 – 20.) Opinnäytetyömme tarkoitus oli lähteä tutkimaan osallisuuden toteutumista Tyttöjen Taloilla. Aihe oli mielestämme jo itsessään hieman arkaluontoinen. Erityisesti tutkittaessa yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen toteutumista, on huomioitava, ovatko organisaatiot valmiita jakamaan muille omaa toimintaansa sekä yhteisöön liittyvää tietoa ja kertomaan sen toimivuudesta. Tutkimukseemme osallistuminen oli täysin vapaaehtoista. Kerroimme saatekirjeessä opinnäytetyöstämme, sen merkityksestä sekä mihin työtämme tullaan käyttämään. Ilmoitimme myös, että vastaukset tulemme käsittelemään anonymisti. Kyselykutsun pitäisi olla sellainen, että se antaa vastaajalle riittävästi tietoa tutkimuksen tavoitteesta, aineiston käytöstä (mihin käytetään, ketkä voivat olla käyttäjiä) ja säilytyksestä sekä anonymisoinnista. (Ronkainen – Karjalainen 2008: 41.)

Käytimme aikaa kyselylomakkeen huolelliseen rakentamiseen ja pyrimme pitämään sen riittävän lyhyenä ja selkeänä. Tiivistimme kyselylomakettamme pariin otteeseen ja saattoi olla, että lähetettäessä kyselylomakkeemme eteenpäin Tyttöjen Taloille, se oli edelleen liian laaja. Emme kuitenkaan halunneet enää jättää pois mitään kysymyksiä ja päätimme ottaa riskin ja lähettää kyselylomakkeen sellaisenaan eteenpäin. Osallistujien vähäiseen määrään saattoi vaikuttaa myös se, että osa Tyttöjen Taloista vietti hiihtolomiaan samoihin aikoihin. Vaikka kysely olisi hyvin laadittu, siihen vastaaminen voi jäädä heikoksi, mikäli ajankohta on vastaajien näkökulmasta huono (Ronkainen-

Karjalainen 2008: 40). Hiihtolomien vuoksi pidensimmekin vastausaikaa, yrittäen välttää yhtäaikaisuutta lomien kanssa. Yhdeltä talolta tuli sähköpostia, että heidän johtajansa oli sairastunut, eikä heillä ollut tämän vuoksi riittävästi resursseja vastaamiseen. Lähetimme yhteensä yhdeksäntoista lomaketta, joista takaisin saimme kuusi. Tutkimukseemme osallistui loppujen lopuksi vain kolme Taloa viidestä. Tutkimustuloksemme olisivat olleet kattavammat, jos olisimme saaneet jokaiselta Talolta kyelylomakkeita takaisin.

Takaisin saatujen kyselylomakkeiden vähäisyyden vuoksi, koimme tärkeäksi päästä haastattelemaan Helsingin Tyttöjen Talon työntekijöitä. Haastatteluilla pyrimme laajentamaan analysoitavaa materiaalia, jotta tutkimuksesta tulisi tarpeeksi kattava sekä mahdollisimman luotettava. Olisimme halunneet päästä haastattelemaan henkilökohtaisesti muidenkin Tyttöjen Talojen työntekijöitä, mutta ajanpuutteen takia se ei ollut mahdollista. Käytimme haastattelurunkona kyselylomakettamme, jotta vastaukset kohtaisivat mahdollisimman paljon sähköisten vastausten kanssa. Tutkimuksen laadukkuutta voidaan etukäteen tavoitella sillä, että tehdään hyvä haastattelurunko. Haastatteluaineiston luotettavuus riippuu sen laadusta. Haastatteluaineistoa ei voida sanoa luotettavaksi, jos vain osaa haastateltavia on haastateltu, tallenteiden kuuluvuus on huonoa tai jos litterointi noudattaa eri sääntöä alussa ja lopussa. (Hirsjärvi – Hurme 2010: 184 - 185.) Pyrimme pitämään haastattelutilanteen mahdollisimman samanlaisena kuin se olisi, jos haastateltavamme olisivat vastanneet kirjallisesti kyselylomakkeeseemme. Haastattelumme eteni kyselylomakkeen rungon mukaisesti. Emme johdatelleet tai antaneet vinkkejä siitä, minkälaisia vastauksia haluamme, vaan annoimme haastateltavien vastata sen perusteella, mitä kysymyksestä tuli mieleen. Tallensimme haastattelun varmuuden vuoksi kahdelle tallennuslaitteelle ja molempien laitteiden kuuluvuus oli hyvä ja selkeä.

Olimme tutustuneet ennen tutkimuksen toteuttamista huolellisesti teoriaan, joka lisää opinnäytetyömme luotettavuutta. Olemme käyttäneet kattavasti eri teorialähteitä ja tuloksemme pohjautuvat niihin. Olemme pyrkineet avaamaan opinnäytetyöprosessimme mahdollisimman selkeästi, jotta lukijalle ei jäisi epäselväksi mitä olemme tehneet. Johtopäätöksiä tehdessämme huomasimme kuinka hyvin teoria tuki käytäntöä. Opinnäytetyömme tulokset vahvistivat näkemystä, että osallisuus on tärkeä osa nuorisotyötä ja Tyttöjen Talon toimintaa. Tyttöjen Talolla panostetaan

asiakslähtöiseen toimintaan ja asiakkaiden toiveita kartoitetaan mm. erilaisten kyselyiden avulla. Tyttöjen Talojen työntekijät ottavat tyttöjen toiveet huomioon ja Taloissa oleva toiminta on järjestetty tyttöjen tarpeista käsin. Näin ollen osallisuus on jatkuvasti läsnä ja siihen panostetaan. Koemme, että aiheemme on tärkeä, sillä osallisuus vaikuttaa positiivisesti esimerkiksi yhteisöllisyyteen ja lisää yksilön oman arvon tunnetta. Osallisuuden toteutuminen olisi tärkeää ottaa huomioon kaikessa toiminnassa, missä ollaan tekemisissä ihmisten kanssa, varsinkin lasten ja nuorten. Opinnäytetyömme luotettavuutta vähentää se, että vastaavia aikaisempia tutkimuksia aiheesta ei ole, joten luotettavuutta on sitä kautta vaikea peilata.

Ennen tutkimuksemme aloittamista lähetimme Setlementtiliitolle sähköpostia, jossa kerroimme opinnäytetyömme aiheesta sekä pyysimme heiltä tutkimuslupaa. Setlementtiliitto vastasi, että emme tarvitse heiltä erikseen tutkimuslupaa, vaan Tyttöjen Talojen oma suostumus osallistua opinnäytetyöhömme riittää. Setlementtiliiton mielestä aiheemme oli sekä mielenkiintoinen että ajankohtainen.

Opinnäytetyöprosessi oli opettavainen kokemus, sisältäen paljon haastetta ja kehittäen tekijöidensä ongelmanratkaisutaitoja. Itse aiheen valinta vei meiltä paljon aikaa ja se muokkaantui matkan varrella useaan otteeseen. Löysimme onneksi mielenkiintoisen yhteistyötahon, jolla oli tarvetta opinnäytetyöllemme. Se, että teimme opinnäytetyön yhteistyötaholle, lisäsi työn merkityksellisyyttä. Tapasimme yhteistyötahoamme muutaman kerran kasvotusten, mutta muuten yhteydenpito tapahtui sähköpostin välityksellä. Opinnäytetyön edetessä huomasimme, että sähköposti ei ole paras tapa pitää yhteyttä, sillä siinä tulee helposti väärinkäsityksiä puolin ja toisin sekä informaatiokatkoksia. Koska aiheemme muokkautui matkan varrella, aiheutti se myös sekaannuksia. Vaikka itse luulimme informoinnin olevan selkeää ja toimivaa, silti sekaannuksia syntyi. Välillä jopa pieni epätoivo valtasi meidät aiheemme osalta, sillä aina emme tieneet miten lähdemme etenemään sen kanssa. Loppujen lopuksi löysimme mielenkiintoisen ja tärkeän aiheen, jota oli mielekästä lähteä työstämään. Vaikka koimme vastoinkäymisiä, onnistuimme ratkomaan ne yhdessä ja kannustamaan toisiamme eteenpäin. Yhteisen ajan puute aiheutti myös turhautumista, mutta hyvän yhteistyön ja tehtävien jakamisen avulla etenimme aikataulun mukaisesti.

Työprosessin aikana huomasimme myös, kuinka tärkeää on tehdä kyselylomake huolellisesti ja siihen on käytettävä runsaasti aikaa. Vaikka kyselylomakkeen teko kuulostikin alkuun helpolta ja aikataulumme sopivalta vaihtoehdolta, huomasimme että sen rakentaminen vaatii paljon työstämistä sekä etukäteen testaamista. Vasta saadessamme vastauksia takaisin, huomasimme että kysymyksiä olisi edelleen voinut tiivistää, sillä moni kysymys vastasi seuraavaan. Opinnäytetyöprosessi ei aina mene suunnitelmien mukaisesti ja myös meidän suunnitelmamme muuttuivat matkan varrella. Helsingin Tyttöjen Talolta tuli toive, että tekisimme heille haastattelut kyselylomakkeen sijaan, sillä he kokivat, että kyselylomakkeisiin vastaamalla he eivät pysty antamaan riittävän kattavia vastauksia kysymyksiimme. Vaikka ajatus haastattelusta tuntui aluksi hankalalta toteuttaa kiireellisen aikataulumme vuoksi, loppujen lopuksi koimme sen antavan hyvän lisän tutkimustuloksiamme ajatellen.

Valitsimme opinnäytetyöemme kohderyhmäksi Tyttöjen Talojen työntekijät, sillä halusimme saada heidän näkökulmansa aiheeseemme. Mielenkiintoista olisi tehdä sama tutkimus Tyttöjen Talojen kävijöiden näkökulmasta. Silloin pystyttäisiin vertailemaan, miten kävijöiden ja työntekijöiden näkemykset aiheesta eroavat toisistaan, vai eroavatko?

Lähteet

Aaltola, Juhani – Valli, Raine (toim.) 2007: Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Juva: WS Bookwell Oy.

Aaltola, Juhani – Valli, Raine (toim.) 2007: Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 2. painos. WS Bookwell Oy.

Anttonen, Erja. 2006. Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä. Oppimateriaali. HUMAK. Verkkodokumentti. <<http://www.humak.fi/sites/default/files/sukupuolisensitiivisyys-kansalaistoiminnassa.pdf>>. Luettu 12.10.2011.

Arvot. Setlementtiliike. Verkkodokumentti. <http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto_ry/setlementtiliike/arvot> Luettu 15.12.2011.

Eisher, Heli - Tuppurainen, Jonna 2011. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. Setlementtinuorten liitto ry. Helsinki: Painokurki OY. Luettu 5.10.2011.

Eskola, Jari – Suoranta, Juha 2008: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Gummerus Kirjapaino oy.

Gretschel, Anu 2002: Kunnallisen nuoren osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Gretschel Anu: Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Helsinki: Kuntatalon Paino.

Gretschel, Anu - Tomi Kiilakoski (Toim.) 2007: Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Hakapaino Oy.

Hanhivaara, Pirjo 2006: Maailmaa syleilevä osallisuus-osallisuuden suhde kouluun. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.

Harinen, Päivi- Honkasalo, Veronika- Souto Anne-Mari- Suurpää Leena 2009: Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Helsinki: Hakapaino Oy.

Harju, Aaro 2004. Osallisuus. Kansalaisfoorumi. Verkkodokumentti. Päivitetty 12.2.2010.<<http://www.kansalaisfoorumi.fi/osallistuminen-ja-vaikuttaminen/osallisuus.html>>.Luettu 18.4.2011.

Helsingin Tyttöjen Talo. Tyttötyö. Verkkodokumentti.<<http://www.tyttotyö.fi/>> Luettu 2.10.2011.

Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2010: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press Oy. Yliopistokustannus. HYY Yhtymä.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2007: Tutki ja kirjoita. 13 - 14. painos. Otavan kirjapaino Oy.

Hoikkala, Tommi – Sell, Anna 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy.

Honkasalo, Veera 2007: Monikulttuurinen nuorisotyö helsinkiläisillä nuorisotaloilla. 2007 tutkimuksia 3. Helsingin kaupungin hankintakeskus.

Lasten osallisuus. Lastensuojelun käsikirja. Sosiaaliportti 2012. Verkkodokumentti. <<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/hallinto/lapsenosallisuus/>>. Luettu 1.4.2012.

Metsämuuronen, Jari 2008: Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. 3 painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Nurmi, Suvielise - Rantala, Kaisa 2011: Näyn ja kuulun- Lapsen etu ja osallisuus. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Ronkainen, Suvi- Karjalainen Anne (toim.) 2008: Sähköä kyselyyn! Web- kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Setlementtiliike ja Setlementtiliitto. Verkkodokumentti
<http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto_ry/setlementtiliike/>. Luettu 15.12.2011.

Setlementtinuorten liitto ry. Verkkodokumentti.
<<http://www.setlementtinuoret.fi/index.phtml?s=6.>> Luettu 15.12.2011.

Tanskanen, Ilona - Timonen-Kallio, Eeva (Toim.) 2010: Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen lastensuojelutyössä. Turun ammattikorkeakoulu. Tampere: Tampereen yliopistopaino. Juvenes Print Oy.

Vehkalahti, Kimmo 2008: Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.

KYSELYLOMAKE

Kiitos, kun osallistut opinnäytetyömme tekoon. Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa, miten osallisuus näkyy Tyttöjen Talojen toiminnassa. Haluamme tämän lisäksi selvittää, mitä keinoja Tyttöjen Talot käyttävät uusien tyttöjen tavoittamiseksi ja mitä mahdollisia kehittämissideoita tähän löytyisi.

Uskomme, että tutkimustuloksistamme tulevat hyötymään Tyttöjen Talot, Setlementtiliike, sekä muut toiminnasta ja aiheesta kiinnostuneet. Opinnäytetyömme julkaistaan 9.5.2012 ja se on luettavissa verkkodokumenttina Theseus- ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö verkkokirjastosta.

Toivomme, että kirjoitat vastauksesi jokaisen kysymyksen alle. Pyrihän vastaamaan useammalla kuin yhdellä sanalla. Vastaksesi ovat tärkeitä tulostemme kannalta.

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti. Toivomme kuitenkin, että kerrot missä Tyttöjen Talolla olet töissä ja mikä on ammattinimikkeesi.

Toivomme, että vastaatte **viikon 8** aikana ja vastaukset tulisi lähettää sähköpostitse osoitteeseen:

sarianna.keskinen@metropolia.fi tai

maj.karjalainen@metropolia.fi.

Oma Tyttöjen Talosi:

Ammattinimike:

Kysymykset:

VUOROVAIKUTUS

1. Miten vuorovaikutus toteutuu Tyttöjen Talolla ja miten sitä voisi kehittää?
2. Pääsevätkö nuoret vaikuttamaan Tyttöjen Talon toimintaan? Jos pääsevät, niin miten?
3. Onko monikielisyydellä vaikutusta vuorovaikutustilanteissa? (esim. kielimuuri)

YHTEISÖLLISYYS

1. Miten Tyttöjen Talolla edistetään yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta? Onko siinä jotain kehitettävää?
2. Miten eri kulttuurit mielestäsi sulautuvat yhteen Tyttöjen Talolla? Tulevatko eri kulttuuritaustaiset tytöt toimeen keskenään?
3. Onko Tyttöjen Talolla mielestäsi luottamuksellinen, turvallinen, tasa-arvoinen ja erilaisuutta hyväksyvä ilmapiiri? Miten se näkyy?

VOIMAANTUMINEN

1. Mitä keinoja käyttämällä tyttöjä rohkaistaan Tyttöjen Talolla?

2. Miten tyttöjen itsetuntoa ja -luottamusta pyritään edistämään Tyttöjen Talolla?
3. Miten pyritte edistämään sitä, että nuori kokee kuuluvansa ryhmään ja saa arvostusta mielipiteilleen?
4. Millaisia voimavaroja tytöt saavat Tyttöjen Talolta?
5. *``Voimaantumisen on sosiaalinen prosessi, mikä lähtee ihmisestä itsestään. Toiset ihmiset ovat voimaantumisen edellytys, mutta sitä ei tuota eikä aiheuta kukaan toinen ihminen``* Miten työntekijänä pystyisit edistämään voimaantumisen kokemusta?

TYTTÖJEN TAVOITETTAVUUS

1. Miten tytöt löytävät Tyttöjen Talollenne? Ketkä ovat yhteistyökumppaneita?
2. Minkälaisia keinoja käytätte tyttöjen tavoittamiseksi? (esim. hyödynnetäänkö jo toiminnassa olevia tyttöjä?)
3. Koetteko uusien tyttöjen tavoittamisen hankalaksi, ja millaisia mahdollisia kehittämisideoita teillä olisi asian suhteen?

KIITOS! :)

